

LEN. in Def. med. Verhalten des Urins, durch Entzündung derer Nieren, dererselben Verhärtung, durch Steine, dererselben Vorfall vor die Harn-Röhre durch Mitleidenheit mit benachbarten Theilen. Causæ plenariæ urinarum retentionis sunt variae, εἰ δὲ Φλεγμονὴ τῶν νεφρῶν ἢ τῆς κύστεως εἴη, τῇ δὲ κατὰ τὸν τόπον μετὰ βάρους πυρώσει καὶ ἀλγυδόν καὶ τῷ πύρεττειν καὶ παραπαίειν, καὶ ἐμῆιν χολώδη ἀκρατα, καὶ μὴ δύνασθαι ἄρειν, καὶ μάλιστα τῆς κύστεως Φλεγμαινάσης, γίνεσκειν. PAVLVS AEGINETA Lib. 3. μ. ε. Si inflammatio renum & vesicæ fuerit, & ardore igneo ad locum affectum cum gravi pondere, & dolore, & statu febrili & deliriis & bilioso vomitu crudo, & urinam mittendi impotentia, illud maxime in vesica esse, cognoscimus. Καὶ ποτὲ μὲν ὄρον ἐπέχεται, ποτὲ δὲ κόπη, παρὰ τὸ πεπονθὸς τῆς ὑσέρας μέρος γενομένου τὰ παραποδισμῶ, ποτὲ δὲ ὄγκος παρὰ τὸ ἐφίβριον καὶ διον κλυθασμῶ συνάσθησις, ἐπότε τὸ ἀπόστημα μείζον ἢ: PAVL. AEGINETA Lib. 3. ξε. Aliquando & urinæ retinentur, aliquando & stercus, si in uteri male affecti parte impedimentum est: Aliquando ad pubem tumor est & veluti pali defixi sensus, si abscessus forte ibi major fuerit. Αἰθρὴ ἐν κύσει καὶ Φλεγμονῇ, ἀμφοτέρω ἰσχυρίας αἰτία, δύναται δὲ καὶ ἑαυτὸ καὶ ἐκότερον τὴν ἐποχὴν τῶν ὄρων ἐπιφέρειν. GALENVS. Introductio seu Medicus. Calculus in vesica & inflammatio, utrumque sunt retentionis urinæ causa, potest autem & alterutrum ex seipso retentionem urinæ inducere. Ἰσχυρία, εἰς τὸ τῆς κύστεως τραχὴλον ἐμπύπτοντος λίθου, PAVLVS AEGINETA ξ. Retenta urina, ab illapso in vesicæ cervicem calculo.

ΙΧΩΡ, Ichor, ὑστατώδες αἷμα ἰώδες καὶ κακόνθηδες. GALENVS Comm. in Lib. 6. Epid. HIPPOCR. Sect. 2. Aphor. 29. Aquosus sanguis, virulentus & malignus. Hinc ἰχοροειδὲς αἷμα τὸ περιέχον ἐν ἑαυτῷ ὑγρότητα μοχθηράν, λεπτήν, δακνωδὴ καὶ διαβρωτικὴν. Ichoroides sanguis, qui habet in se humiditatem pravam, tenuem, mordacem & voracem, GALENVS ibid. Ἰχώρ ἐστὶν ἀπεπτον αἷμα ἢ τῷ μὴ πεπέφθαι. ἢ τῷ διορῆσθαι: ARIST. Hist. anim. 3. Ichor crudus sanguis est, sive quod haud sit recte coctus, sive quod factus sit ferosior. Deinde ichor est humor tenuis acris ulcerum, ἐν τῷ δέρματι ἰχώρες ἀνησμών ἐμποιοῦντες. Ἰχώρ καλεῖται τὸ ἐν τοῖς ἔλκεσι λεπτόν περιττωμα: GALEN. Method. med. Lib. 3. Ichor vocatur tenuis in ulcere humor. Acres humores cutis prurimum facientes. HIPPOCR. Epidem. Lib. 2. Καὶ δὴ καὶ τοῖς ἔλκεσιν ἰχώρ μὲν καλεῖται τὸ λεπτόν περιττωμα, ῥύπος δὲ ἔλκεος, τὸ παχύ. Quin etiam in ulceribus tenuius excrementum sanies (Græce ἰχώρ) appellatur, quod crassum est, sordes. GALEN. Method. med. Lib. 3. cap. 3. Est enim quædam sanies quæ ἰχώρ vel meliceria nominatur: est pus quod ἐλαιώδες nuncupatur. Ἰχώρ tenuis subalbidus ex malo ulcere exit, maximeque, ubi nervo læso inflammatio secuta est: meliceria, crassior, & glutinosior, subalbida, mellique albo subsimilis fertur. CELS. Lib. 5. cap. 26. Ichor heist ein fließendes dünnes untaugliches Eiter eines Geschwürs; Es bedeutet auch alle Schärffe derer Säfte, durch welche etwas angeessen wird.

K.

ΚΑΘΑΡΣΙΣ, Omnis evacuatio eorum, quæ de corpore fluunt. Hippocrati

crati accipitur frequenter pro purgatione alvina. Ἐπὶ πάσῃ καθάρσει πλεονάζουσα ψύξις μετ' ἰδρωτός, ὀλέθριον, καὶ οἱ ὑπανεμένοντες διψάδες ἐν τέτοιαι, κακόν. HIPPOCR. COAC. PRÆNOT. In omni purgatione abundante refrigerium cum sudoribus exitiale, & qui vomiturientes siticulosi in his, malum. Schwetz und Kälte, mit Brechen ben häufigem Stuhlgange ist gefährlich. Denotat etiam fluxum menstruum. Ἦν γυναικὶ καθάρσεις μὴ πορεύονται, μήτε Φρίκης μήτε πυρετῶ ἐπιγενομένῃ, ἄσχη δὲ αὐτῇ προσπίπτῃσι, λογίζε, ταύτην ἐν γαστρὶ ἔχειν. HIPPOCR. Aph. c. 61. Si mulieri purgationes non prodeant, neque horrore, neque febre superveniente, cibi autem fastidia ipsi accidant, hanc in utero geregere putato. Wenn einem Weibe die monatliche Reinigung ausbleibet, und sie deshalb nicht frantz ist, oder Fieber hat, woben sie Eckel vor Speise empfindet; ist sie schwanger.

ΚΑΙΡΟΣ, apud HIPPOCRATEM occasionem & rei gerendæ opportunitatem significat. καιροὶ ὀξέες. Tempora celeriter evadentia. Prorrh. Lib. 2. Καιρὸν τῆς δόσεως τῆ ῥοφίματος μάλιστα φυλάττεσθαι. Tempus, quo danda medicamenta sunt, probe observare oportet, Libr. de ratione victus in morbis acutis. Et ibid. Νομίζεν μέγα δύνασθαι τὸν καιρὸν ἐν πάσῃσι τῆσι νόσοι. Putandum est multum valere temporum opportunitates in morbis: Die von der Zeit abhängende Gelegenheit etwas mit Nutzen zu verrichten. Καιρὸς, χρόνος ἀκμὴ πρὸς τὸ σύμφορον. Autor Definitionum apud PLATONEM. Opportunitas, temporis summum, ad utilis rei consecutionem. Die zu Erhaltung eines Endzwecks beqveme Zeit. Καιρὸς ἐν ᾧ ἐκαστον ἐπιτήδειον παθεῖν ἢ ποιῆσαι. Aut.

Definit. apud PLATONEM. Tempus est, in quo commodum pati aut facere. χρόνος ἐστὶν ἐν ᾧ καιρὸς καὶ καιρὸς ἐν ᾧ χρόνος ἢ πολὺς. HIPPOCR. PRÆC. Tempus est, in quo opportunitas, & opportunitas, in qua non multum temporis. Die Zeit ist die Bestimmung der Gelegenheit, die Gelegenheit leidet keinen Zeit-Verlust.

Τὸν παρόντα καιρὸν ἐν ἀφαιρέσει, καὶ γὰρ αἰσχρὸν, παρόντος μὲν μὴ χρῆσθαι, παρελθόντος δὲ αὐτῷ μεμνησθαι. ISO CR. PANEG. Præfens tempus non pratermittendum, nam turpe, præfente haud uti, & præteriti meminisse. Ἡ ἰητρικὴ ὀλιγοκαιρος. HIPPOCR. de Locis in homine. Medicina brevis temporis negotium.

Καιροφυλακῆσαι, καιρὸν ἐπιτηρῆσαι. HESYCH. Lex. Tempori animum advertere, tempus observare. Man soll die gegenwärtige Zeit nicht verstimmen, es ist schädlich selbige nicht brauchen, und sich derselben hernach zu spät erinnern. Ἦν ἐν καιρῷ τι γίνοιτο, βέλτιστον. HIPPOCR.

Si quid in tempore fiat, optimum. Wenn etwas zu rechter Zeit geschieht, ist es besser. Ἐστὶ ἐν καιρῷ χρόνος ἐπίταξις ἐν ᾧ χρῆ παθεῖν ἢ ποιῆσαι. Autor Definit. apud PLATONEM. Temporis opportunitas, est ordo, secundum quem convenit pati aut agere. Hinc καιρῶν significat HIPPOCRATI, in quo temporis jactura omnis periculosa est, periculosum quodvis & lethiferum in morbis, καιρῶν πληγὰν αἱ κροταφίδες.

Vulnera temporibus illata periculi plena. Libr. de arte. Est autem phrasis HOMERICA Il. θ. v. 84. μάλιστα δὲ καιρῶν ἐστὶ. Valde periculosum est, exponit SCHOLIASTES: ἐν καιρῶν πρὸς θάνατον καὶ ἐπικίνδυνον. Opportunum morti & periculosum: GALENO sunt καιροὶ tempora morbi, eaque vel communia omni morbo, ἀρχὴ initium, ἀνάβασις

βασίς seu επίδοσις augmentum, ἀκμή summus status, παρακμή decrementum. Propria autem tempora sunt, februum, nempe exacerbationes earum seu paroxyfmi. Οἱ τῶν ἐν μέγιστοι νοσῶν κριτοί. GALEN. in singulari libro hunc titulum habente. Morborum per partes tempora. Οἱ ὅλε τῶ νοσήματος κριτοί. GALEN. Libr. de totius morbi temporibus. Communia totius morbi tempora. Die Zeiten im Krankseyn sind entweder allgemein und kommen jeder Krankheit zu, daß sie anfangt, wächst und zunehme, stille stehe und abnehme: Die Fieber aber haben ihre eigene Zeiten, nemlich den Wechsel derer Anfälle.

ΚΑΚΟΗΔΗΣ νόσος, Maligni moris morbus. Κακοήθη νοσήματα καλεῖται, ὅσα κίνδυνον ἀπειλῶντα τοῖς κάμνοντι ἐκ ἀποκόπτεται τὴν τῆς σωτηρίας ἐλπίδα. Qui periculum minantur ægrotis, nec tamen salutis spem circumcidunt. GALEN. Comm. 1. in Prorrh. Κακοήθες νόσημα ἐστὶ τὸ δυνάμει μὲν μέγα καὶ χαλεπὸν, φαντασίᾳ δὲ ἀσθενές, ἢ ἔχον κρείσσεως χροῖνες ὡρισμένους. Malignus morbus est, qui nocendi facultate magnus, apparenter autem parvus, non habens criticos tempora ordinata. Autor Defin. GALENI. Hinc σημεῖα κακοήθια, mali moris signa: e. g. ἐκ ἐνῶν μικροῖς ἰδρώσιν περιψυχόμενα, κακοήθια. Ubi sanguis ex naribus fluit cum tenuibus sudoribus, si accedit corporis frigus, malignum est. Bösartige Krankheiten, mit Schwachheit, scheinbaren guten Ansehen, gefährlich, übel geordnet.

ΚΑΚΟΠΡΑΓΙΑ, Depravata unius cujusque visceris actio. Κακοπραγία ἥπατος καὶ γαστρός. GALEN. Meth. Med. 11. Mala actio hepatis & ven-

triculi. Jede unvollkommene Handlung eines Theils im menschlichen Körper.

ΚΑΜΑΡΩΣΙΣ; ἐστὶν ὅττι διακοπή, μετὰ τῆ το ὅσῃν ἅμα κεκλάσθη ἐξ ἀμφοτέρων, καὶ παραπλησίως καμάρωσις ἐσχηματίσθη. Cameratio est ossis divisio, cum ipsum ex utraque parte confractum & camerae simile sit redditum. GALEN. in Def. med. Ein Bruch derer Hirnschaalen-Knochen, durch welche sie einwärts getrieben und in eine hohle Vertiefung gedrückt worden.

ΚΑΡΔΙΑΛΓΙΑ, Est oris ventriculi dolor, & καρδιωγμός, dolor circa ventriculi os superius, ὡσπερ γὰρ τὸ κατὰ τὸν θώρακα σπλάγγχον, ἔτω καὶ τὸ τοῖς γαστρός σῶμα, καρδίαν ὀνομάζουσιν οἱ παλαιοί. GALEN. de placitis Hippocr. & Platonis Libr. 2. Uti enim viscus thoracis, ita etiam ventriculi os καρδίαν appellant veteres. Definir GALENVS: καρδιαλγία, ὅταν οἱ μοχθηροὶ χυμοὶ τὰ κατὰ τὸ σῶμα τῆς γαστρός διαβρέχουσι, γίνεται ἀνδροπος ναυτιῶδης τε καὶ καρδιαλγικός. GALEN. Comm. in 2. Epid. Hippocratis. Cardialgia est, quando morbidi humores, superius os ventriculi inundant, ut homo ab inde nausea & dolore cardiacæ detineatur. Dicitur & cardiacæ, καρδιακὴ διάθεσις, τῶ σῶμα πάθος ἐστὶ συμβαίνει δὲ τῆτο, εἰ μοχθηροὶ καὶ δακνώδεις καὶ ἰώδεις ἀδροισθῶσιν ἢ σφύρῃσθωσιν ἐν τῶ σῶματι τῆς γαστρός χυμοί. Cardiacus quoque affectus stomachi vitium est, quod accidit, ubi humores pravi, rodentes & virulenti in ore ventriculi collecti fuerint. TRALL. Lib. 7. cap. 11. Hertzgespann, Schmerzen des obersten Magen-Schlundes von bösen fressenden Feuchtigkeiten des Magens. Idem significat καρδιώσσειν, ventriculo dolere. Οὐκ ἄλλο τι τὸ καρδιώσσειν ὀνομα σημαίνει τῶ γνηγομένε συμπτώματος ἐπι

ἐπὶ τῷ στομάχῳ δακνόμενῳ. Verbum καρδιώσσειν nihil aliud significat quam symptoma, quod mordicationi stomachi succedit. GALEN. de alim. facul. lib. 2. cap. 24. Exquisito enim sensu præditum est os ventriculi superius, διὰ μέγεθος, ὃν ἔχει, νεύρων αἰσθητικῶν, ἃδὲν λαμβάνει τῶν κατ' αὐτὸ; δακνόμενον ἔν ὑπὸ τῷ πικροχόλῳ χυμῷ, τὸν καλέμενον ἔτω καρδιωγμὸν ἐργάζεται; propter copiam, quos habet, nervorum sensibilibium, nihil non percipit eorum, quæ intus sunt, demorsum adeoque a bilioso humore dictum ita Cardiogmum efficit. Cui plerumque accedit capitis dolor atque nausea, βαρῆα τῆς κεφαλῆς, καρδιωγμοὶ καὶ ἀσάδεις. HIPPOCR. Lib. 1. Epidem. Capitis gravedines, ventriculi dolores & nausea. Hinc καρδιώττειν, τὴν καρδίαν ἀλγεῖν, Anxietatibus circa præcordia laborare. HESYCHIVS. δάκνεται στόμαχον ὑπὸ λιμῆ: Ventriculum morderi a fame. IDEM: ἐνὶ δὲ τῆς καρδίας αὐτῆς καρδιωγμὸν δηλοῦσθαι φασίν, ἐξηγέμενοι κινήσιν τινα παλμῶδη καὶ καρδιωγμὸν εἶναι. GALENVS Comm. ad Hippocr. Epidem. Libr. 4. Aph. 67. Quidam autem ipsius cordis anxietatem indicari, hac voce, dicunt, exponuntque, illam esse motum aliquem palpitantem & cordis ipsius anxietatem. Παλμοὶ καρδίας ἰσχυροὶ ἐπὶ πλήθει ἢ ζῆσει τὰ ἐν αὐτῇ αἷματι, αὐτὴ δὲ θερμανθεῖσα μὲν μεγάλην ἐργάζεται καὶ πυκνὴν τὴν ἀνοπνύην, ψυχθεῖσα δὲ, μικρὴν καὶ ἀραιάν. PAVLVS AEGIN. Lib. 3. λδ. Validæ cordis palpitationes, a plenitudine vel æstu sanguinis; cor enim incallescens magnam & frequentem respirationem, si autem friget, parvam & raram, efficit.

KAPHBAPHH, Capitis dolor gravativus. Hinc Austru dicuntur caput gra-

lebenst. Griech. L. Deutsch. Wörterb.

vare, νότοι καρηβαρικοί. HIPPOCR. Lib. 3. Aphor. 5. Aegroti καρηβαρικοί, κατὰ βρέγμα ἰδυνώδεις, ἀργυρῖνοι, αἰμορραγικοί, ἄλλως τε καὶ, ἢν τί ἐν τραχήλῳ ἐνταίρει. HIPPOCR. Prorrh. 1. Capite gravati ad latus capitis dolent, vigilant, subinde sanguinem ex naribus fundunt, illis sæpe & collum tenditur. Drücken der Kopf-Schmerz auf einer oder der andern Seite, mit Krampf in denen Musculn des Halses.

KAPKINOS, Cancer. Tumor glandulosorum viscerum malignus, quamdiu sub involucre est, quiescens, eodem autem exeso, rodens, lividus, tumidis oris, ichorem fundens fætidum, vicinas partes destruentem, Der Krebs. Κεκολλητοὶ κάρκινος, χωρὶς ἐλκώσεως, κεκενυμένοι, μὴ φαινόμενοι. GALEN. Comment. in Libr. 6. Aphor. 38. Occulti cancri sine exulceratione, absconditi, non apparentes. Subesse cancrum denotat partis turpis color, venarum tumor, & vitalis color destructus. Οἱ κάρκινος μὲν ἄντεροι τῇ χροίᾳ τῶν φλεγμανόντων καὶ ἤκιστα θερμοί, πληρῶνται δὲ αἱ φλέβες ἐπ' αὐτῶν καὶ τείνονται μᾶλλον ἢ ἐν ταῖς φλεγμοναῖς. Cancrī nigriores colore quam inflammata, minus calidi, replentur venæ super illis plus quam in phlegmone. Ubi autem apertus cancer factus est, διαβιβρώσκει τὸ περιεχόμενον δέρμα καὶ ἔλκος ἐργάζεται. Erodit circumjectam cutem & ulcus facit. Γίνονται ἐν ὅπασιν τοῖς μορίοις, μάλιστα δὲ τοῖς τιτθοῖς τῶν γυναικῶν. Fiunt in omnibus equidem partibus, ast maxime in mammis mulierum. GALENVS de tumoribus præter naturam. Hinc κάρκινωμα, Carcinoma, ὄγκος κακοήθης καὶ περισυληρος, ἀνέλκωτος ἢ ἠλκώμενος. Tumor magnus, circumdurus, vel absconditus, sine ulcere, vel exulceratus.

Q

Autor

Autor Definit. med. GALENI. Varia loca huic malo subjacent. Καρκίνωμα ἐν μήτρα. IDEM. Καρκίνωμα περί τὸ στήθος. HIPPOCR. Libr. 3. Epid. Carcinoma circa pectus. Καρκίνωμα τὸ ἐν τῷ φάρυγγι. Libr. 7. Epid. Carcinoma Pharyngis. Ὁ καρκίνος ὄγκος ἐστὶν ἀνώμαλος, ὀχθώδης, εἰδεχθῆς, ὑποπέλιθρος, ἐπώδυνος, ποτὲ μὲν ἀνέλκωτος (ὃν καὶ κρυπτὸν Ἱπποκράτης ὠνόμασεν) ὄσχε καὶ χειρουργούμενος, χεῖρον διατίθεται ποτὲ δὲ ἐλκόμενος. Ἐκ μελαίνης γὰρ χολῆς ἔχων τὴν γένεσιν, ὡς ἐπίπαν ἀναβιβρώσκειται, συνιστάμενος ἐν πλείοσι μὲν τῷ σώματι μέρεσιν, ὡς μάλιστα δὲ κατὰ τὴν μήτραν καὶ τὰς μαστὰς ἐπὶ γυναικῶν ἔχει τε τὰς φλέβας πανταχόθεν περιτεταμένους, ὡς περὶ τὸ ζῶον ὁ καρκίνος τὰς πόδας. Ὅθεν αὐτῷ καὶ τὸνομα τίθεται. Cancer, tumor est inæqualis, oris prætumidis, aspectu teter, lividus & indolens, interim sine ulcere, quem Hippocrates latentem nominavit (is si curetur, pejor evadit) interim exulceratus: nam cum ex atra bile ducat originem, magna parte eroditur. Pluribus quidem corporis partibus accidit, sed præcipue sceminarum locis, & mammis: venas undiquaque turgidas habet, quemadmodum cancer animal pedes, unde etiam nomen sortitus est. PAVLVS AEG. Lib. 6. cap. 45. Ὁ καρκίνος δὲ ἐν τοῖς πλείοσι τῷ σώματι μέρεσι πέφυκε γίνεσθαι ἐν τε γὰρ ὀφθαλμοῖς καὶ ὑστέραις καὶ ἄλλοις πλείοσι μέρεσιν, ἔχ ἥμισυ δὲ καὶ κατὰ τὰς τιτθὰς τῶν γυναικῶν, ἅτε χαίνουσ ὄντας, καὶ ἐτοιμῶς ἔχοντας δέχεσθαι τὴν παχυτάτην ὕλην. Cancer porro in pluribus corporis partibus oriri potest: siquidem in oculis & utero, atque aliis corporis particulis quamplurimis, & præcipue in sceminarum mammis provenit: urpote quæ

natura laxæ sunt, & materiam crassissimam facile excipiunt. Πάθος ἐν τῷ καρκίνω τῷ κερατσειδῆς χιτῶν ὀδύνην καὶ διάτασιν μέχρι αὐτῶν κροτάφων ἐπεγείρον τοῖς ἀλῆσι, καὶ μᾶλλον ἐὰν σπασθῶσιν. Quippe corneæ tunicae καρκίνωμα (id est cancer) dolorem laborantibus infert, qui ad tempora usque extenditur, potissimum, si ægri commoveantur. ACTVAR. Lib. 2. περί διαγν. παθ. cap. 7. Non idem periculum καρκίνωμα affert, nisi imprudentia curantis agitata est. Id vitium fit maxime in superioribus partibus, circa faciem, nares, aures, labra, mammæ foeminarum: & in jecore aut splene hoc nascitur. Circa locum aliqua quasi puncta sentiuntur, isque immobilis, inæqualis, tumet, interdum etiam torpet. Circa eum inflatæ venæ quasi recurvantur, hæcque pallent, aut livent: nonnunquam etiam in quibusdam delitescunt. Tactus is locus, aliis dolorem affert, in aliis eum non habet. CELS. Lib. 5. cap. 28. Der Krebs ist entweder verborgen und dennoch in seiner Haut verschlossen, wie wohl er sich durch die Härte derer Drüsen, in welchen er ist, und durch die darüber auslauffenden blauen Adern, auch den heimlichen Schmerz, gnugsam zu verstehen giebt; Oder er ist offen und fressend, mit häßlichem Geruch, grossen Schmerzen, langsamen Fieber; dergleichen fressender Schade heisset Carcinoma.

ΚΑΡΟΣ, Altus sopor. GALENO est ἡ παντὸς τῷ σώματι ἀιφνίδιος ἀναισθησία καὶ ἀκνησία. Totius corporis subitanea sensus motusque privatio. GALEN. Comm. in Libr. 1. Aph. 3. Apoplexiæ similis status, nec tamen ipsa apoplexia, sed morborum quorundam gra-

gravium symptoma, uti vulnerum. Ἦν ὁ τραυθεὶς καρῶδῃ καὶ σκότῃ περιχυθῆ καὶ δίνος, καὶ πῆσι. HIPPOCR. de Vulner. Cap. Libr. Si, vulneratus somno alto opprimitur, & tenebricositas illi circumfunditur & vertigo, & cadit; & Libro de arte: Πληγὰ καίριοι καὶ καρῶσαι αἱ κραταφίτιδες. Vulnera temporum periculosa & veteruosa. Est & Carus februm malum symptoma. HIPPOCR. in Prorrh. Τὸ καρῶδες πανταχῶ κακόν. Veteruofum in febribus ubique malum. Inter coma atque carum atque cataphoras parum differentiae esse GALENVS docet, τὸ κῶμα καλεῖν ἐξέσι τῶ βελομένῳ καὶ τὰ τῶ κάρου. Coma appellare licebit volenti etiam carum. Est tamen carus somnus profundior, διέρχεται κατάστασις. Constitutio excitatu difficilis. GALENVS ibid. Ὅταν ἀκίνητος καὶ ἀναίσθητος ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ χρόνον τινα γένηται, καὶ νύττης αὐτὸν καὶ πλάττης καὶ ἐκβοῶς. Quando immobilis & sensu carens homo fit per aliquod tempus, etiam si vellices, & stimules & exclames. Carus und Cataphora sind wenig unterschieden, man wolle denn Carum den tiefen Todten-Schlaf nennen, da hingegen Cataphorici noch, obgleich mit Mühe, erwecket werden. Carus, wenn er von selbst entsethet, ist von dem Schlage wenig unterschieden, er trägt sich aber auch zu bey Kopf-Bunden, welche daher gefährlich sind, und bey böhartigen Fiebern, welche deswegen auch sehr bedenklich sind.

KARPHOLOFEIN, Festucas aut paleas legere, κροκοδιζεῖν, vellicare lectum. Animi inconstantiam & anxietatem magnam penes ægrotos indicat. Vid. Οηρεῖον. Das ängstliche Bezeigen derer Kranken in böhartigen hitzigen Fiebern, wobey sie mit denen Händen immer etwas

zu schaffen haben, bald zupfiffen, bald ha-schen oder etwas wegzagen.

KATAΓΜΑ, Est in osse continui solutio, fractura. Τῆς συνεχείας ἄλλος μὲν ἐν σαρκώδει μέρει λύσις, κατάγμα δὲ ἐν ὀστέῳ καλεῖται. Solutio in carnosâ parte vulnus, in osse fractura dicitur. GALENVS Method. med. Lib. 6. Speciatim differunt calvariae fracturae. Κατάγμα ἐστὶ διαίρεσις ὅστε ἢ ἐξῆξις ἢ διακοπή ὑπὸ τινὸς ἐξωθεν βίας γενομένη, διαφορὰ δὲ τῶν καταγμάτων ἐστὶ πλείους, ἢ μὲν γὰρ λέγεται ἐραφανηδῶν, ἢ δὲ σχιδακηδῶν ἢ δὲ εἰς ὄνυχα, ἢ δὲ ἀλφιτηδῶν, ἢ δὲ κατὰ ἀπόθραυσον. Ἐραφανηδῶν μὲν ἐν ἐστὶν ἐξῆξις ὅστες κατ' ἐπικείρισιν σχῆμα διὰ πάχος ὁ καὶ συνυηδῶν καὶ καυληδῶν τινὲς ὀνομάζουσιν ἐκ τῆς ἐμφερείας τῶν καταγνυμένων συνυῶν τε καὶ καυλῶν; σχιδακηδῶν δὲ ἐστὶν ἐξῆξις ὅστες ἐπὶ μήκῃ, εἰς ὄνυχα δὲ ἐστὶν ἐξῆξις ὅστες κατὰ μὲν τι μέρος ἐνθεῖα κατὰ δὲ τὸ πέρασ μνησειδῆς, ἢ δὲ αὐτῆ καὶ καλαμηδῶν λέγεται; ἀλφιτηδῶν ἐστὶν ἐξῆξις ὅστες πολυμερῆς εἰς λεπτά, ἢ δὲ καὶ καρυηδῶν παρὰ τισιν εἶρηται ἀπόθραυσις δὲ ἢ καὶ ἀποκοπή, ἐστὶν ἀφαίρεσις μέρους ὅστες κατ' ἐπιέρηξιν τῆς ἐπιφανείας, ὥστε τὸ ἀφαίρεθῆν ἐκλείπειν. PAVLVVS AEGINETA Libr. 6. πθ. Fractura est divisio ossis aut ruptura aut divulsio a vi quadam externa contingens. Differentiae autem fracturarum sunt plures, alia enim dicitur absoluta & ex toto osse facta, alia autem est fissa, alia est unguiformis alia est minuta, parvis fragmentis diviso osse: Illa adeoque, quæ totum os per-rupit, in transversum, etiam cauletenus aut testæ fractæ in morem, dicitur ob similitudinem testæ aut caulium diffractarum; Fissa fractura est ea, quæ ad longitudinem fit. Unguis speciem referens ea est, quando fractura ossis aliquantulum recta deinde ad finem lunata est,

est, quæ & calaminaris dicitur. Alphæ græci forma quæ est, est multivaria ossis in tenuia fragmenta divisio: Ea denique quæ præfecta dicitur, est præcisio aut dedolatio, ablatio, scilicet partis ossis, per superficiei abolitionem, ut pars ablata desit. Ἰδίως δὲ τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ κατάγμα, διαίρεσις ἐστὶ τῆ κεφαλῆ, ποτὲ μὲν ἀπλή, ποτὲ δὲ πολυσχιδῆς, ὑπὸ τινος ἔξωθεν βίας γινομένη. Τὸ δὲ κατάγματος τῆς κεφαλῆς αἱ διαφοραὶ εἰσὶν αὐται, ἔωγμῆ, ἐκκοπή, ἐκπίεσμα, ἐγγείσωμα, καμάρωσις ἐπὶ δὲ τῶν νηπίων καὶ θλάσις, ἔωγμῆ μὲν ἔν, ἐστὶ διαίρεσις τῆ κεφαλῆ ἐπιπόλαιον, ἢ βαθεῖα, μηδαμῶς ἕως ἔξω μετακινήθηντ τῆ πεπονθότος ὅτις ἐκκοπή δὲ, ἐστὶ διαίρεσις τῆ κεφαλῆ, μετὰ ἀνακλασμῶ τῆ πεπονθότος εἰ δὲ καὶ ἀποθραυσθεῖν τὸ πεπονθός, ἀποσκεπαρισμὸν τινὲς τὸ πάθος προσηγόρευσαν ἐκπίεσμα δὲ, ἐστὶ πολυμερῆς τῆ ὅτις διαίρεσις, μετὰ τῆ τὰ κατεαγῶτα ὀστέα ὑποκεχωρημένα κάτω πρὸς τὴν μήνιγγα ἐγγείσωμα δὲ ἐστὶ τῆ ὅτις διαίρεσις, μετὰ τῆ τὸ πεπονθός ὅτις ὑπεληλυθέναι τῆ κατὰ φύσιν κάτω πρὸς τὴν μήνιγγα καμάρωσις δὲ, ἐστὶ διαίρεσις τῆ κεφαλῆ μετ' ὑψώσεως, τῶν πεπονθότων (ὡς φησὶν ὁ Γαληνός) ἐπὶ τὰ ἔσω ὑποχώρησις, καὶ κόλλανσις, παραπλησίως τοῖς ἐκπίεσμασι, ἄτω γὰρ ἐκεῖνος αἰεταὶ τινὲς δὲ καὶ τριχισμὸν τέτοις προσηρέθισαν ἀλλ' εἰσὶν ὁ τριχισμὸς σενωτάτη ἔωγμῆ, καὶ τὴν αἴσθησιν διαλανθάνουσα διὸ πολλάκις λεληθυῖα, διὰ τὸ μὴ ἀκριβῆ γενέσθαι τὴν σημείωσιν, θανάτου γέγονεν αἰτία ἢ δὲ θλάσις, ἢ ἐστὶ διαίρεσις τῆ ὅτις καὶ ταύτη ἂν τις εὐλόγως ἀδὲ κατάγμα φαίη τὴν τοιαύτην διάθεσιν ἀλλ' εἰσὶν ὡσις καὶ οἶγε κάμψις ἐπὶ τὰ ἔνδον τῆ κεφαλῆ, κοιλάνουσα, χωρὶς τῆ λυθῆναι τὴν συνέχειαν, καθάπερ ἐπὶ τῶν χαλκῶν τε καὶ ὀμβυρσίων ἀγγείων ἔξωθεν πληττομένων γίνεται. Fractura in

capite peculiariter, calvariæ est divisio, nunc simplex, nunc multifida, a vi quadam exteriore facta. Porro differentiarum capituli fracturarum hæc numerantur: Rhogme (id est fissio), Eccope (id est excisio), Ecpiesma (i. e. effractio), Engisoma (i. e. corporum appropinquatio), Camarosis (i. e. Testudinatio), in infantibus, etiam Thlasis (quod est contusio) Rhogme igitur, calvariæ per summa est divisio, aut rima profundior, in qua nequaquam os vitiatum foras emoveretur. Eccope, calvariæ fissura est, cum ossis offensa ruptura: at, si a reliquo osse pars offensa discesserit, Apocseparnismon nonnulli vitium appellant. Ecpiesma in multas partes calvariæ effractio est, in qua profundius ossa descenderint, & cerebri membranam contactu suo premant. Engisoma, calvæ ictus est, in quo os vitiatum ad interiorem cerebri membranam descenderit. Camarosis, divisio calvariæ est, in qua pars affecta cameræ modo exaltata relinquitur (ut Galenus ait) ac intro a sanis fracturæ partibus ossa magis recedunt, membranæque innituntur, quemadmodum in ecpiesmate. Sic enim ille existimat. Alii etiam Trichismon (quali dicas capillationem) his adnumerarunt. Est autem Trichismon arctissima rhogme, sensum plerumque fallens, eoque latens: quæ, quia non facile se ostendit, mortis causam sæpe adfert. Thlasis calvariæ divisio non est, eoque nec fracturam recte dixeris: ejusmodi affectionem: verum est ossis calvæ in interiorem partem impulsio, aut inflexio, concavitatem, integra calvæ continuitate, tantum efficiens, ut licet in plumbeis æneisque vasculis, si foris percutiantur, illidanturve, conspiciere. PAULVS AEG. Lib. 6. cap. 90. Weinbrüche find

sind das in harten Theilen, was die Bunden in denen weichen sind, sie sind entweder einfach oder mit Bunden, Berrenckungen, gemischt. Die gefährlichsten sind die an denen Kopf-Knochen, deren Brüche verschieden sind. Sie werden gespalten, in einzelne Stücken zerbrochen, einwärts gedruckt, nach welchen Unterschieden die griechischen Medici besondere Worte diesen Brüchen bengelegt haben. Κατάγματα ἐν ἀπωροσσία μένοντα. Fracturae haud occallascetes. Ἀπόρωστα μένει τινὰ τῶν καταγμάτων ὑπὲρ τὴν ὠρισμένην τῇ φύσει προδεσμίαν, ἢ διὰ τὰς συννεχῆς ἐπιλύσεις, ἢ διὰ τὰς κατασθλήσεις τὰς ἀμέτρους, ἢ δι' ἀκαιρον κίνησιν, ἢ διὰ πληθῆ ἐπίδυσμων, ἢ διὰ τὴν ὅλα τὸ σώματος ἀτροφίαν, ἐφ' ὧν καὶ λεπτότερον συμβαίνει τὸ κώλον γενέσθαι. PAVL. AEGINETA Libr. 6. ε. ε. Sine callo manent fracturarum quaedam, supra statutum illud quod fracturis consolidandis destinatum a natura est, tempus, vel propter continui solutionem nimiam cum jactura substantiæ, vel propter immoderatam extensionem seu intempestivum fracti motum, sive ob deligationem frequentem, sive ob totius corporis nutriendi ineptitudinem, unde etiam contingit extenuari artus fractos. Brüche die sich nicht schließen und verheilen wollen. Κατάγματα ἅμα σὺν τραύμασι συνιστάμενα. PAVL. AEGIN. Libr. 6. ε. ε. Fracturae cum vulneribus factæ. Brüche mit Bunden.

KATAKATMATA, Pustulae arden-tes ambustis similes. Φλυκταινίδες ὡσπερ πυρκαϊσται. Pustulae ambustis similes. HIPPOCR. Epidem Libr. 2. Brand-Blasen.

KATAMHINIA, Menstruorum fluxus. Si ordinatus est, sanitatis causa fit & morbos avertit. Γυνὴ καλῶς καθαι-

ρομένη εἰδὲ ἐπιληπτος, εἰδὲ ἀπόπληκτος, εἰδὲ ἀπνεύς, εἰτὲ ἀφρωνος, εἰδὲ ἐν καρῶν ποτὲ γίνεται καθαιρομένη καλῶς: GALEN. de venæ Sectione. Mulier bene purgata nec epileptica fit nec apoplectica, nec difficulter respirabit, nec vocis usu carebit unquam aut suffocabitur quamdiu recte purgatur. Catameniorum morbi sunt varii. εἰ γίνεται ἕως τὰ καταμήνια καλέμενος. HIPPOCR. Libr. de locis in homine. Fluxus, quem menstrua appellant, haud fit. Τὰ καταμήνια ἄχρσα. Mensium fluxus decolor. Libr. 5. aph. 36. Mensium fluxus copiosior. Ex retentis mensibus pejora mala. Ἐξ μηνίων ἐπισχέσεως παραιρέσασα θηριωδῶς, GALEN. Com. 3. in 3. Prorrh. Hippocr. a retentis mensibus delirium. Ἐπιμήνια μὴ ἐξερχόμενα, ῥέγεια καὶ πυρετὸς ποίει. HIPPOCR. de Morb. mul. L. 1. Menstrua cum non prodeunt, rigores & febres excitant. Der Mangel der monatlichen Reinigung macht Frost und Fieber. Ἐπισχέσεσσι δὲ πολλῶν τε καὶ χρονίων πάθων εἰσθῆν αἰτία γενέσθαι, PAVLVS AEGINETA Libr. 3. ξα. Retentio mensium multorum & chronicorum morborum causa est. τὰ καταμήνια τρέπεται δὲ καὶ εἰς ἔμετον, εἰσὶν ἥσι καὶ κατὰ τὴν εἶδραν. de Morb. mulier. Libr. 1. Mensium retentio in vomitum & dejectionem sanguinis per alvum vertitur. Apud PAVLVM est ἐμμήνων ἐποχή: mensium retentio, cujus causas exponit: ἐπέχεται ἢ ἐμμηνος κάθαρσις, ποτὲ μὲν ὅλα τὰ σώματος ἀέρῳσως διακειμένα, ποτὲ δὲ τῆς ὑπέρας αὐτῆς ἴδιον πάθος ἀναδεδογμένης, διὰ φύσιν ἐντόπιον ἢ πληγὴν ἢ δυσκρασίαν ἐκ γεννητῆς, ἢ ἐπίκτητον κάωσιν, ὡς τὸ πολὺ δὲ ἐκ τῶν ἀμβλώσεων, καὶ διὰ τι μέρος τῶν κυριότερων πρωτοπαθεῖσαν, οἷον ἥπαρ ἢ κοιλίαν ἢ θώρακα ἢ τι τῶν τοιούτων ἐν χρόνῳ γεγονὸς πάθει. Retinetur menstrua

strua purgatio, aliquando toto corpore morbis derento, modo tantum utero ipso domesticum malum habente, ob frigus locale, aut læsionem aut aliquam, quæ a nativitate adest, intemperiem, aut acquisitam pravitatem, ut plurimum autem ob abortus factos, vel ob alicujus nobilis visceris præcedentem morbum, uti hepar est aut ventriculus aut thorax, aut aliquid similis quod diuturnus est morbus. Γυναικὶ τῶν καταμηνίων ἐκλειπόντων αἷμα ἐκ τῶν ἐνῶν ἐπινοῦναι, ἀγαθόν. HIPPOCR. Aph. Sect. 5. Foeminae mensibus emanentibus, sanguinem e naribus fluere, bonum. Nimia sæpe est fluxio, vel decolor. Καταμηνίων γινομένων πλείονων, νῆσοι ξυμβαίνουσι καὶ μὴ γινομένων, ἀπὸ τῆς ὑπέρης γίνονται νῆσοι. HIPPOCR. Aph. 5. 57. Mensibus copiosioribus prodeuntibus, morbi contingunt: & non prodeuntibus, ab utero fiunt morbi. Vide. Pæs. Die monatliche Reinigung des weiblichen Geschlechts; Krankheit von häufigem Flusse des Bluts, dessen Mangel, unfarbigten Abgang derer Reinigungen; den Mangel der Monatszeit ersetzt die Natur oft heilsam durch Nasen-Bluten und den goldnen Ader-Fluß.

KATAIINEIN, Deglutire. Cujus actionis defectus malum in morbis signum est. Das Unvermögen zu schlucken, es habe denn eine bekannte Ursache in einer Krankheit des Halses, ist ein böß Zeichen. Δυσκαταποσίη, Deglutitionis difficultas, GALEN. Introd. s. Medicus. Ἐν πυρετῇσι ἐξαπίνης πίνεσθαι καὶ καταπίνειν μὴ δύνασθαι, χωρὶς οἰδήματος, κακόν. HIPPOCR. Coac. Prænot. In febribus statim suffocari & deglutire non posse, sine tumore, malum. Ὑποψοφείοντες, ὑπερβορβορίζοντες χαλεπῶς καταβρωχθίζοντες, ὀλεθριον ἐν ὄξει. HIP-

POCR. Coac. Prænot. Cum sonitu deglutientes, & cum murmure rugientes, difficulter deglutientes, perditii sunt in acutis. Ἡν ὑπὸ πυρετῆ ἐχομένῳ ὁ τραχιλος ἐπιτραφῆ, καὶ καταπίνειν μὴ δύνηται, οἰδήματι μὴ ἴεντος, ἐν τῷ τραχιλῳ, θανάσιμον. HIPPOCR. Aphor. 7. 58. Si a febre derento collum invertatur, & deglutire non possit, tumore non existente in collo, lethale.

KATAPPOΥΣ, Catarrhus, fluxio, quidquid ex tunica glandulosa narium, faucium, palati, asperæ arteriæ, febre commotum, destillat. Flüße: Alles was insonderheit aus denen Drüsen-Häuten der Nase, des Mundes und des Halses, durch Fieber erregt, fließet. Κατάρρεῖς εἰν ὑγρῶν πολλῶν καταφορὰ διὰ τῶν τρημμάτων τῆς ὑπερώας πολλῆ διὰ τῶν μνητήρων. Auctor dein. GALENI. Catarrhus est multorum humorum descensus per foramina palati multus ex naribus. Τὸ διὰ τῶν ἐνῶν ἐκρινόμενον ὑγρὸν, λεπτόν καὶ ἀπεπτον ὀνομάζουσι εἰώθασιν πάντες οἱ παλαιοὶ ἰατροὶ, κατὰπερ τὸ δι' ὑπερώας τοῦτον, κατάρρεῖν. GALEN. Comm. in Progn. Hippocr. Quod naribus excernitur, humidum, tenue, crudum, vocare solent omnes antiqui medici, uti etiam, si quid simile per palatum, catarrhum. Κατάρρεῖν ὀνομάζομεν, ἐπειδὴν εἰς τὸ στόμα καταρρεῖ τὸ περίττωμα, κορρίζαν δὲ, ἐπειδὴν εἰς τὰς ἐνώας, ὁ δὲ βράγχῃ ἐπὶ κατάρρεῖς γίνεται, διαβραγχέσθαι τῆς φάρυγγος, εἰ δὲ εἰς τὸν γαστραρῶνα κατασκήψη τὸ εἶμα ἤτοι τὴν ἐν αὐτῷ καλεμένην σαφυλὴν ἐγέννησεν, ἢ ἄλλως εἰς ὄγκον ἤγειρεν αὐτὸν, εἰ δὲ εἰς τὰς ἐκατέρωθεν ἀντικειμένους ἀλλήλους ἀδένους ἐν τῷ πέρατι τῆς στόματος ἀντιάδας, εἰ δὲ εἰς τὰ τῶν ἐχομένα παρίσθημα. GALEN. de sympt. cauf. Lib. 6. Catarrhum vocamus, si ad os defluat abundans humor, coryzam

zam autem, si ad nares, aut branchus fluxionibus fit, destillante pharynge, sive ad uvulam retundet fluxio, & ita dictum uvulæ descensum genuerit, aut alio modo eandem in tumorem extulerit, sive in illas, quæ sibi utrinque opposito sitæ sunt, glandulas in fine oris, tonsillas, aut illud quod ab illis occupatur velum palati.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ, Anni atque temporum constitutio, uti morborum causa, *κατάστασις ἐν τῷ περιέχοντι*. Constitutio aeris **GALEN.** Comm. 3. in Libr. 3. Epidem. *Κατάστασις λοιμώδης*. Constitutio pestilentialis. *ibid.* Τὸ ἔτος, εἴην τὴν κατάστασιν ἐποίησιν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ τὰ νοσήματα τοιαῦτα δεῖ προσδέχεσθαι in Libr. 1. Epid. Annus, qualem constitutionem habuerit, tales ut plurimum morbos expectari fas est. Dicuntur etiam *καταστάσεις*, morborum mores & eundi consuetudines, *εἰσὶ δὲ τρεῖς καὶ κατάστασις ἐκάστη τῶν πυρετῶν ὁμοίως συνεχῶν καὶ διαλειπόντων*. **GALEN.** Libr. 1. de crisi. Sunt autem modi & constitutiones singulis febribus tam continuis quam intermittentibus: Monetque **GALENVS** Comm. ad Libr. 1. Epid. aphor. 17. *τὴν κατάστασιν τῶ νοσήματι σκοπεῖν, εἴτε κάτοξυ, εἴτε ὄξυ, εἴτε χρόνιον ἔσσιτο τὸ νόσημα, καὶ ὁπνῆσαι μάλα τὴν ἀκμὴν ἀπολήψιτο*: Morbi constitutionem spectare an peracutus, an acutus, an chronicus futurus sit, & quando summum statum sit consecuturus. Die Beschaffenheit derer Jahrzeiten; die besondere Art herumgehender Fieber.

ΚΑΤΑΦΟΡΑ, Profundus somnus sine febre, uti vult **GALENVS** Method. med. Libr. 13. Habet tamen Hippocrates *καταφορὴν* febris junctam. Epid.

Libr. 7. Die Schlaf, Sucht ohne Fieber.

ΚΑΤΑΨΥΞΙΣ, Perfrictio, frigus, modo totius corporis, modo extremorum, semper mala in febribus: *μετὰ κατάψυξης δυσφορία*: Anxius ægrotorum cum frigore extremorum status. **HIPPOCR.** Coac. Præn. *κατάψυξις νεωθρευμένη*. Perfrigeratio cum summa lassitudine: **IBID.** Schauer und Kaltwerden in ganzem oder nur an denen äußersten Theilen.

ΚΑΤΟΞΥ νόσημα, Morbus peracutus, in quo statim summa adsunt symptomata, *κάτοξυ νόσημα τῆτο ἀνείη, τὸ ἀντίκα ἀκμᾶζον περὶ τὴν πρώτην τετραδα ἢ μικρὸν ταύτης ἐξώτερον*. **GALEN.** in Comment. ad Lib. 1. 7. Est certe peracutus morbus is, qui statim ad summum sui statum pervenit, circa primum dierum quaternarium, aut non multo post. Ein Fieber, welches gleich vom Anfang heftige Zufälle hat, und deswegen nicht lange dauern kan. *Κάτοξυ μὲν, τὸ τῆς ζήμερας ἐκ ἐξωτέρω προίον, ἀλλ' ἤτοι κατ' αὐτὴν ἢ καὶ προαίτερον κρινόμενον ὄξυ, τὸ μέχρι τῆς ἰδ' ἐκτενόμενον*. Peracutus, si septimum non transcendit diem: Sed aut in eo aut etiam maturius iudicetur: Acutus, si usque ad quartum decimum extendatur. **GALEN.** in Progn. Hippocr. Comm. 3. Sect. 10. Ein Fieber das nicht über den siebenden Tag dauret. *Κάτοξυ πάθος ἐστὶ τὸ δυνάμει μείζον καὶ χαλεπότερον τῶ ὄξεος, τὰ πλείω κρινόμενον ἐν ἡμέραις ἑπτά, διὰ τῆτο καὶ ὄξύτατον προσαγορεύειν εἴωθεν*. Peracutus affectus est, impetu major & acrior acuto, ut plurimum iudicandus diebus septem, propterea etiam acutissimum appellare mos est. **GALENVS** *ibid.* *Κάτοξυ, τὸ μὲν ζήμερας ἐκ ἐξωτέρω προίον*. **GALEN.** Comm. 3. in Progn. Hippocr. Peracutus morbus est, qui septimum diem non excedit.

ΚΑΤΟ-

ΚΑΤΟΧΟΣ, Κατοχή, Catoche. Affectus est cerebri cum gravi sopore & totius corporis stupore apertis oculis, ex Descriptione GALENI Comm. 2. in Prorrh. Est autem Catoche & Cataleptis idem morbus. AVRELIANVS Lib. 2. cap. 10. Cataphoræ augmentum & somnus illo, qui καταΦερεμένως est, profundior καταΦερά βαθεία. GALENVS Meth. Med. Libr. 13. PAVLVS κῶμα ἀγρυπνον pro Catocho habet, hoc est pervigilem soporem, cum ægri somnum, quem appetunt, capere haud possunt. Definitur apud GALENVM ἀναισθησία ψυχῆς μετὰ πήξεως τῶ πάντες σώματος, stupor animæ cum rigiditate totius corporis. Κάτοχος ἦγεν ἀγρυπνον κῶμα. Ita habet PAVL. AEG. Libr. 3. 1. Catochus seu coma vigil. Καταλαμβάνεται ὁ κῶμων ὑπτιος ἀποτεταμένος καὶ ποτὲ μὲν ὑποῖδόν τε καὶ πελιδνὸν ἔχων μετρίως τὸ πρόσωπον, ὡσπερ τῶν ληθαργικῶν, ποτὲ δὲ καὶ ἔρευθος αὐτοῖς ἐπανθῆ, τὸ τε ἄνω βλέφαρον αὐτῶν ἀνασπᾶσθαι δοκεῖ, καὶ ἐξέχειν, ὡς τε μήτε σκαρδαμύττειν δύνασθαι, ἕδαμῶς δὲ φαίνεται ἀναπνεῖαν, ἀλλ' ὡς ἀπονεκρωθεῖς κείτω, τὸν δὲ σφυγμὸν ἴσχει σμικρὸν καὶ ἀμυδρὸν καὶ σφόδρα πυκνόν, καὶ οἱ μὲν μετρίως ἔχοντες, ἐγγυθέντος τινὸς ὑγρῆ καταπνεύσει, οἱ δὲ κρατηθέντες, ἀνακόπτουσιν ἐπὶ τὰς εἴνας. PAVLVS Libr. 3. 1. Deprehenditur æger supinus jacens, aliquando tumidam & lividam aliquantum habens faciem uti in lethargicis, aliquando & ex rubro florent. Superior illis palpebra attollitur, uti videtur, & rigit, ut nictitare haud possit: Neutiquam autem videtur respirare, sed mortuo similis jacet, & pulsus habet parvum & tenuem & valde frequentem & qui moderate hunc morbum habent, infuso ori aliquo liquido, deglutiant,

illi autem, qui ad summam mali devenerunt, illud per nares regurgitant. Die Schlassucht bey offenen Augen. GALENVS ita habet: Κάτοχος. Κάτοχον πάθος. Κατοχή. Οἱ δὲ τῶν κατόχων σφυγμοὶ (κατόχος γὰρ αὐτὸς καὶ κατεχομένος ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, κατοχὴν δὲ καὶ κατάληψιν οἱ νεώτεροι τὸ πάθος ὀνομάζουσιν) εἰσκασι μὲν τὰ ἄλλα τοῖς ληθαργικοῖς, μεγέθους τε χάριν καὶ βραδύτητος καὶ ἀρκεσιότητος (ὡσπερ καὶ ἔλον τὸ πάθος τῶ πάθους ἢ πέρρω τὴν ἰδίαν εἶναι) ἢ μὴν ἀσθενῆς ὁ τῶν κατόχων σφυγμὸς, εἰδὲ μαλακὸς; ἀλλ' ἐν τέτοις δὴ καὶ πάνυ διαφέρει, ὡςγε καὶ τῶ λύεσθαι μὲν καὶ οἰδίσκασθαι τὴν ἔλιν ἔξιν τοῖς ληθαργικοῖς, ἐσφίχθαι δὲ καὶ συνέχεσθαι τοῖς κατόχοις. Catochorum pulsus (κατόχος enim & κατεχομένος veteres Græci appellabant, juniores ipsum affectum κατοχὴν & κατάληψιν vocant) cetera lethargicis similes sunt, magnitudine, tarditate, crebritate: (uti nec totius hujus affectus species late ab eo dissidet) Catochorum tamen non est imbecillis pulsus, nec mollis; sed in his sane multum differt, uti etiam in hoc, quod laxatur lethargicis atque intumescit universum corpus, contra stipatur & cogitur Catochis. GALEN. de causis pulsuum Lib. 4. cap. 16. Ἐφ' ᾧ καὶ καταλαμβάνόμενος ὁ κῶμων αἰφνιδίως, ἐπ' ἐκείνα μένει τῆ σχήματος ἐφ' ἧ κατελήφθη, ἢ δὲ ἰσάμενος, ἢ καθήμενος, ἢ μύων, ἢ ἐμβλέπων. διὸ καὶ κατόχος ἢ κατεχομένος αὐτὸς ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, κατοχὴν δὲ καὶ κατάληψιν τὸ πάθος οἱ νέοι. Quo quis corripitur repente, in illo permanet habitu quo correptus est, stans scilicet, vel sedens, clausis oculis, aut respiciens. Quam ob causam antiquiores Græci hoc detentos morbo, catochos vel catechomenos (quasi dicas occupatos, deprehen-

fosque) nominaverunt: recentiores affectum (fœminino genere) catochen & catalepsin (veluti detentionem & apprehensionem). PAVLVS AEG. L. 3. c. 10. Τὰ γε μὴν κάτοχα, τὰ τὴν καλυμένην κατοχὴν ἐπιφέροντα νοήτων ἡμῶν; ἕτεροι φασὶ τὰ βεβαίως ἰδρυμένα καὶ οἱ δὲ κατεχόμενα νοσήματα κεκλήσθαι κάτοχα. Cum vero κάτοχα, quæ Catochen vocatam inferant, intelligamus, alii morbos stabiles firmosque & veluti hærentes appellatos esse nosēmata Carocha, dicunt. GALENVS in 1. Prorrh. Hippocratis Com. 2. Bedeutet auch langwierige Kranckheiten. Καυσάδες κατόχος. HIPPOCR. Coac. Prænot. Febres, arden-tes indefinenter ad finem usque.

ΚΑΥΣΟΣ, Febris ardens, HIPPOCRATI eadem est quæ biliosa. Ita enim illam describit Libr. de ratione victus in morbis acutis. Γίνεται ἢ γλώσσα τραχεῖν καὶ ξηρὴ καὶ μέλαινα κάετα, καὶ τὰ περὶ τὴν νηδὺν δακνόμεναι, ἀλγίει, τὰ δὲ ὑποχωρήματα ἐξυγέα καὶ ὠχρὰ γίνεται καὶ δάψα σφοδρὰ ἐνεσι καὶ ἀγρυπνία, ἐνίοτε δὲ καὶ παραλλάξεις φρενῶν. Et de morbis Libro: Καῦσον δ' ὅταν ἔχη, πυρετὸς ἴσχει καὶ δίψα ἰσχυρὴ καὶ ἡ γλώσσα τραχεῖν καὶ μέλαινα γίνεται, τὸ πνεύματος ὑπὸ γε θερμότητος, καὶ τὸ χρῶμα ὑπόχλωρον γίνεται, τὰ πτύελα χολώδεια, καὶ τὰ μὲν ἔξω ψυχρὸς γίνεται, τὰ δὲ ἐσω λίαν θερμὸς. Lingua fit aspera & sicca & nigra valde, & quæ circa ventrem sunt veluti admorsus, dolet, purgamenta alvi subhumida sunt & pallida fiunt, & sitis vehemens & vigiliæ, aliquando etiam alienationes mentis. Causum autem qui habent, febris pertinax est, & sitis valida & lingua aspera & nigra fit a calore spiritus, & color subbiliosus & spura biliosa & quoad externa quidem friget, Lebenstr. Griech. u. Deutsch. Wörterb.

intus autem valde calet: Aliquando tamen etiam inflammatoria est, aut in illam vergit, Φιλέει δὲ καὶ εἰς περιπνευμονίαν μεθίστασθαι. Amat in peripneumoniam verti. Indistincte omnes febres cum calore magno & continuo Causon appellat Auctor Definit. GALENVS. Καῦσον ἐστὶ ὁ μετὰ πυρώσεως πολλῆς γινόμεναι, ἀνασκολῆν μηδεμίαν τῶ σώματι παρέχων, γλώσσαν ἐπιξηραίνων, μελαίνων, ἐπιθυμίαν ψυχρῶ παρέχων. Causos est febris cum multo calore, nullum corpori intervallum concedens, linguam arefaciens & denigrans, cupiditatem frigidæ inferens. GALENVS inter Causon verum & spurium distinguit: Comm. 4. in Libr. de victu in morbis acutis. Τὸν καῦσον πυρετὸν εὐρίσκω τὸς ἰατροὺς λέγοντας, ὅταν ἡ θερμασία διακαίῃ τὸν ἄνθρωπον, ἀπαυστόντε τὸ δίψος ἔχη, καὶ εἴπερ ἄτως ἔχει τῶτο, τὸν μὲν, ἀνευ τῆ διακαίειν τὸ σῶμα, δίψαν παρηγορημένην ἔχοντα, καῦσον ἀπλῶς, ἀκριβῆ δὲ καὶ γνήσιον ἂν ἐρεῖμεν, ἐξ ἡμίσεος δ' ὄντα τῶτον ἢ χεῖρον ὀνομάσαι, συντόμῃ διδασκαλίας ἐνεκα, νόσον καῦσον. Causum febrem invenio a medicis appellari, quando color perurit corpus & sitim habet perpetuam; quod si ita sese res habet, illam quæ sine corporis magno æstu fit, mitiorem sitim habentem, causum simpliciter, neutiquam autem exquisitum & genuinum dicimus; cum autem dimidia sit febris, non male appellabitur, compendiarie doctrinæ causa, Causus notus. Causos heist ein hitziges Fieber, welches seinen Lauf ohne Aufhören in kurzer Zeit vollendet, mit Trockenheit der Zunge, heftigem Durst, hitzigen und gleichsam brennenden Angriff der Haut, aus welchem Entzündungs-Fieber, sonderlich derer Lungen, werden können. GALENVS inflammatorias continentis appellat.

pellat. Anhaltende hitzige Entzündungs-
Fieber. Φλεγματώδης συνεχής. GALEN.
de different. febrium. L. 1. Inflammato-
ria continens. Καῦσος ἐστὶν ὁ μετὰ πυ-
ρώσεως πολλῆς γινόμενος, ἀνασολὴν μηδε-
μίαν τῷ σώματι παρέχων. Causos est,
cum æstu magno liens, remissionem
nullam corpori impertiens.

KAXEΪA, Designat in gene-
re omnes humorum depravationes.
Græci καχεξίαν appellant, ubi malus
corporis habitus est, ideoque omnia ali-
menta corrumpuntur. CELS. Lib. 3.
cap. 22. Τὴν ἀρχὴν τῶν ὑδρωπικῶν πα-
θῶν καχεξίαν καλεῖν εἰδίσιμεθα, Princi-
pia aquarum cutem subeuntium, vocare
nostri malum corporis habitum, Græ-
ci καχεξίαν, consueverunt. PAUL. AEG.
Lib. 3. cap. 47. Speciarim autem Ca-
chexia est pravitas sanguinis pituitosa
vergens in hydropem. Alle Unreinig-
keit des Bluts, wenn solche so weit ge-
kommen, daß sie das Nahrungs-Geschäfts-
te hindert. Insonderheit die Schleim-
und Bleichsucht, ein Anfang der Wasser-
sucht.

ΚΕΔΜΑΤΑ, Sunt dolores diuturni
circa coxas & femora, τὰς ἐν ἔνυμα-
τος χρόνιες διαθέσεις ἦτοι περὶ τὰ ἄρθρα
σύμπαντα, ἢ ἐξαιρέτως περὶ τὰ κατ'
ἰσχίον. GALENVS in Exegesi. Dispo-
sitiones diuturnæ ex rheumate, sive cir-
ca artus omnes, sive præcipue circa co-
xas. Langwierige Schmerzen an denen
Schenckeln.

KENEAFΓEIA, Inanitas vasorum.
Τῶν ἀγγείων κένωσις, tam ventriculi,
ἢ ἀσιτία πολλὰκις κενεαγγεία εἰρηται.
Inedia sæpe dicitur vasorum vacuitas,
quam minimorum maxime vasorum.
Κενεαγγεία, κένωσις ἀγγείων ὀπισθῶν γε-
γονῆα, εἴτε δι' ἐκκρίσιν πρόδηλον αἰσθήσει,
εἴτε διαφόρησιν, εἴτε καὶ λιμαρχίαν. GA-

LEN. Comm. in Librum Hippocratis de
victu acutorum. Keneangia, vacuatio
vasorum quocunque modo facta, sive
evacuatione aliqua ad sensum manifesta,
sive transpiratione, aut inedia. Der
Mangel gehöriger Säfte derer Blut-Ge-
fäße, als eine Ursache vieler Kranckheiten.
Die Ausleerung derer Gefäße, durch al-
lerhand Reinigungen, so wohl als durch
den Abzug eines Theils der täglichen Nah-
rung.

KENΩΣΙΣ, Evacuatio, sponte natura,
vel arte, Ausführung böser oder über-
flüssiger Säfte. Τῆς φύσεως διακρινέ-
σης ἀπὸ τῶν χρηστῶν τὰ μοχθηρὰ καὶ πα-
ρασκευαζέσθης τὴν ἐκκρίσιν. GALENVS
Comm. in Hippocr. Aphor. 1. Sect. 2.
Quando natura ab optimis succis diri-
mit turbidos & apparatus organorum ad
istam evacuationem utitur. Pauca du-
cenda sunt medicamentis, ἐτοιμοτέρα ἢ
κένωσις ὅσω διὰ μερόνων. GALEN. Ars
medica. Præstantior evacuatio quævis,
quo moderatior. At spontaneæ evacua-
tiones parvæ, malæ. Τὰ χαρρόντα μὴ
τῷ πλήθει τεκμαίρεσθαι, ἀλλ' ὡς ἂν χωρῆ
οἶα δέ. HIPPOCR. de Humor. Libr.
Quæ abscedunt, non multitudine æsti-
mentur, sed, si secedant, quæ oportet.
Τὸ μικρὰ ἐπιφαίνεσθαι, οἶον σάξια, καὶ
ἄρον, καὶ ἔμετον, καὶ διαχωρήματα, κακῶν
μὲν πάντως, κάκιστον δέ, ἐγγὺς ἀλλήλων
ἴοντα. HIPPOCR. Coac. Prænot. Illud,
quod quid paucum compareat, instar
guttarum, quantum & ad urinas & ad
vomitum & ad dejectiones, malum,
omnino pessimum autem, si exiguis in-
tervallis hæc repetantur. Κένωσις ἀν-
τοματικὴ, Evacuatio sponte natura fa-
cta in morbis, varia, uti morbi indo-
les secum affert. Freywillige selbst ent-
stehende Reinigungen in Kranckheiten,
nachdem derer selbst Eigenschaften diesen
oder

oder jenen Abfluß durch diesen oder jenen Ort erfordert. *Εἰ μὲν δὴ τις ἀθροῦς ἀπιθλάγη τῆς νόσου, πάντως μὲν τέτω κένουσις ἀξιόλογος ἀπήνησε, δι' ἐμέτων, ἢ γαστρῶς, ἢ ἰδρωτῶν, ἢ ἔρων ἢ αἰμορραγίας, ἐκ ἐνῶν, ἢ αἰμορροϊδίων, ἐξ ἔδρας, ἢ καταμηνίων Φορέας, ἐπὶ γυναικῶν; ἀλλὰ καὶ παρωτίδων ἀπήλαξεν ἐκ ὀλίγης ἐν καρρῷ τῷ δέοντι, καὶ εἰς γόνατα, καὶ εἰς πόδας, καὶ εἰς ἄλλα, καὶ ἄλλο τῶν ἀκέρων μορῶν ἀπόσκημα.* GALEN. de cris. Lib. 3. Si quis sincere reversus est ex morbo, omnino quidem huic vacuatio fide digna occurrebat, per vomitus aut alvum, aut urinas, hæmorrhagias narium, aut sanguinis ex ano fluxus, aut mensium dejectiones in foeminis; Enimvero etiam ille ad parotides convertebat haud paucos, si in legitimo tempore, & ille, qui in genu & pedes & in aliam aliamque ex ignobilibus partem ivit, decubitus. *Συμφέροντα δὲ εἰσι χυρῖα κενώσεων, ἔντερα τε καὶ γαστήρ καὶ κύστις καὶ μήτρα καὶ ἕμψαν τὸ δέρμα καὶ πρὸς τέτοις αἰδ' ὑπερῶα τε καὶ ῥίνες.* GALEN. Comm. 1. in Aph. Hippocr. Convenientia evacuationibus loca, intestina & ventriculus, & vesica & uterus & tota cutis, & super hæc palatum & nares. Oportet autem, quo peccans humor educatur, parcendo innoxiiis. Es müssen die schädlichen Säfte ausgeführt werden, also, daß die guten nicht zugleich mit verlohren gehen. *Ἐν τῆσι ταραχῆσι τῆς κοιλίης καὶ τοῖσιν ἐμέτοισιν, ἢν μὲν, εἰα δεῖ καθάρσασθαι, καθάρωνται, συμφέρει τε καὶ εὐφόρως φέρουσιν, ἔτω δὲ καὶ ἡ κενεαγγείη, ἢν μὲν, οἷη δεῖ γίγρεσθαι, γίγνηται, συμφέρει δὲ καὶ εὐφόρως φέρουσιν, ἢν δὲ μὴ, τ' ἐναντίον.* GALEN. Comm. 1. in Aph. Hippocr. In perturbationibus alvi, & vomitibus, si, quæ oportet purgari, purgentur, conducit & ægri facile ferunt;

similiter in vasorum evacuationibus, si talis, qualis fieri debet, fiat, conducit, ægri facile ferunt, sin minus, contrarium. Parcemus innocentibus succis, si evacuationes, quæ arte, quæ natura fiunt, moderatæ sunt, cum fluxiones quævis auctæ corpus infirmit. Man muß derohalben die Reinigungen nicht übertreiben: Häufiger Ausfluß schwächet. *Ὡσπερ τὰ δέοντα ἀμέτρως κενόμενα ἀτον τε καὶ ψυχρὸν τὸ σῶμα ποιεῖ καὶ τὰς φυσικὰς ἀμβλύνει δυνάμεις, ἔτω δὲ τὰ δέοντα καθάρσεως ἐπεχόμενα βαρύνει τε καὶ ἐμφράττει καὶ θορυβεῖ τὸν νῆν καὶ ἀλλεπάλληλα ἐπάγει ἀλγῆ καὶ ἀρρώτηματα, καὶ πᾶσαν δυνάμιν τῷ χρόνῳ μαρῶνει.* ACTVAR. 1. 6. Sicut etiam ea, quæ fluere oportet, si ultra modum moveantur, debile frigidumque corpus reddunt, & naturalem obtundunt vim, ita, quæ, cum purgari oporteat, non purgantur, gravant, infarciunt, tumultuantur & hinc inde inducunt dolores, infirmitates, & vim vitæ sensim prosterunt.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ, Κεφαλαλγία. ARETAEVS de causis & signis chronicarum passionum Lib. 1. 2. *Ἦν ἀλγῆ κεφαλῆ σχεδίως, ἐπὶ προσκλίρω αἰτίη, κ' ἢ ἐπὶ πλέονας, κεφαλαλγίη καλεῖται, ἢν δὲ διεδίξει χρόνῳ μακρῷ τὸ ἀλγῆμα καὶ περιόδοισι μακροῖσι, κεφαλαίη κληῖσκει.* Si dolet caput derepente temporaria aliqua ex causa, etiamsi per plures dies, cephalalgia vocatur, si autem invaluerit longo tempore dolor & magnis periodis, cephalæam appellamus. Variæ pro sensu doloris ejus sunt species. *Ἡ λεγομένη κεφαλαία χρόνιός τε καὶ δύσλυτός ἐστι; κεφαλαλγία ἐπὶ μικραῖς προφάσεσι, μεγίστης ἔχουσα παροξυσμὸς, ὥστε μῆτε ψόφον ἀνέχεσθαι, μῆτε φωνῆς σφοδρτέρας, μῆτε λαμπρῆ φωτός, μῆτε εἰνοποσίας, μῆτε τῶν τὴν κεφαλήν*

Φαλὴν πληρέων ὄσφραντῶν, μήτε κινήσιος, ἀλλ' ἐν ἡσυχίᾳ καὶ σιότητι κατακείσθαι βέλ-
 λουσθαι διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἀλγημάτων,
 ὡς ὑπὸ σφύρας γὰρ πλήττεσθαι δοκῶσιν:
 ἔνιοι δὲ ὡς θλωμένων ἢ διατενομένων αἰ-
 σθάνονται τῶν κατὰ τὴν κεφαλὴν, ἐκ ὀλί-
 γοις δὲ εἰς τὰς εἴζας τῶν ὀφθαλμῶν διή-
 κει τὸ ἀλγημα, φέρει δὲ τὸ πάθος ποτὲ
 μὲν διηκεῖ ἀλγήματα, ποτὲ δὲ παροξυ-
 σμὸς καὶ διαλείμματα, ἢ τοι τεταγμένα, ἢ
 ἀτακτα: Καὶ τῆς τὰς περὶ τὸν ἐγκέφα-
 λον ὀδυνῶνται μήνιγγας, ἔνιοι καὶ περιερί-
 νον ὑμένα μόνον. GALEN. Libr. 2. Com-
 pof. Pharm. Dicta cephalæa diutur-
 nus est & soluta difficilis morbus, a par-
 vis occasionalibus causis maximos ha-
 bens insultus, ut ne sonos quidem ferre
 possint, nec vocem intensam, nec lumi-
 nis splendorem, nec vini potum nec
 odores caput replentes, nec motus, sed
 oportet illos quiete in tenebris manere
 velle, ob magnitudinem dolorum, nam
 malleis se percuti putant, quidam sibi
 confringi ac distrahi sentiunt ea quæ
 sunt intra caput. Haud paucis in ra-
 dices oculorum dolor abit: Aliquando
 continuus morbus est, aliquando per
 vices invadit ac remittit vel cum vel si-
 ne ordine. Quidam cerebro & me-
 ningibus, quidam pericranio tantum
 dolent. Κεφαλαία ἐστὶ πάθος πόνον κε-
 φαλῆς ἐπιφέρειν ἀνυπόστατον κατὰ περιό-
 δος τινὰς, ὡς καὶ ἤχον εἶναι ἐν τοῖς ὠσὶ, καὶ
 τὰς ὀφθαλμοὺς ἐνεργεῖν καὶ προπετεῖς
 ὑπάρχειν. συνδιατάνονται δὲ αὐτοῖς καὶ αἱ
 ἐν τῷ μετώπῳ φλέβες, καὶ ἐρεθίζονται ἀμφὶ
 τὸ πρόσωπον ἰσχυροί. Cephalæa, affectus
 est, qui circuitibus quibusdam intolera-
 bilem capitis excitat dolorem, ut & au-
 res sonent, & oculi rubore sint perfusi,
 ac prominentes, venæ quoque frontis
 simul distenduntur, & rubor faciem oc-
 cupat. GALEN. in Def. med. Aliquan-

do aliorum morborum symptomata
 sunt dolores capitis & remota causa ces-
 sant. Κεφαλαγίην λύει πῦρον διὰ ἐνῶν,
 ἢ πτύελα παχέα καὶ ἀνοσμο, λύει δὲ καὶ
 ἐλκῶν ἐκδυσίς, ποτὲ τε καὶ ὑπνος καὶ κοι-
 λίας ἔρσις. HIPPOCR. Coac. Prænot.
 Capitis dolorem solvit pus ex naribus,
 aut sputa crassa & inodora, solvunt et-
 iam quæ cute efflorescunt, & somni &
 alvi fluxus. Kopfschmerz den er einige
 überhingend, einige anhaltend und zu ge-
 wissen oder ungewissen Zeiten wiederho-
 lend sind. Cephalæa ist der heftigste
 Kopfschmerz mit Reissen und Dehnen im
 Haupte, denen Augen und Ohren, wo-
 bey die ersten oft entzündet sind. Die
 Schmerzen sind so groß, daß man das-
 bey weder Licht noch Schall vertragen
 kan, der Kopfschmerz ist ein gewöhnlicher
 Zufall anderer Krankheiten.

KHPION, Γίνεται δ' ἐν τῇ κεφαλῇ ἐλ-
 κιδεῖα μικρά τε καὶ πικρὰ καὶ ἐρεθρά, μι-
 κροῖς θηλαῖς παραπλήσια, ἀφ' ὧν ἰχώρες
 ἀπορέεσσι καὶ ὁ καλούμενος δὲ ἀχώρ ἀπο-
 δίδεται γλίσχρη. καὶ ὁ δὲ καλεῖται κηρίον,
 φαίνεται καὶ ἐν αἰθροῖς τόποις παραπλήσιον,
 μέγιστος δ' εχει τὰς κατατρήσεις, ὑγρότη-
 τος μελιτώδους περιεκτικῆς. ἀνόμασται δ'
 ἀπὸ τῶν κηρίων ἐοικέναι τῶν μελισσῶν.
 Oriuntur præterea in capite ulcuscula
 quædam exigua, densa & rubra, pusil-
 lis papillis adsimilia, a quibus sanies
 emanat tenuis. Et qui vocatur ἀχώρ
 (nostri manantia ulcera vocant) tenui-
 bus ad modum foraminibus, quæ saniem
 lentam evomant, cutem pertundit. Ad
 hæc, & quod vocatur κηρίον, & hic &
 aliis locis existit, quod majoribus qui-
 busdam foraminibus, quæ melleum hu-
 morem continent, constat. Eo autem
 nomine appellatur, quod apicularum fa-
 vis sit simile. ACTVAR. Libr. 2. περὶ
 διαγν. παθ. cap. 5. Vide ἀχώρες. Præ-
 terea

terea & passim in cute sunt ejusmodi
ulcera. Κηρίον ἐστὶν ὄγκος ἐπὶ τῷ δέρματι,
ἔχον κατατρήσεις, διῶν μελιτώδες ὑγρὸν ἐκ-
κρίνεται. PAVL AEGINETA Lib. 4. λε.
Perforationes cutaneæ, quibus melli si-
mille quid effluit. Sed & ulcus PAV-
LO favus est. Τὸ κηρίον δὲ κόλπῳ
ἐστὶν συεργγώδης, μελιτώδεις περιέχου-
μεν ὑγρασία: PAVLVS AEGINETA Lib. 6.
Sinus ulcerosus, ex quo melli similis hu-
mor fluit.

KIPΣΟΣ, Varix. Ἀνέυρεσις τῶν φλε-
βῶν. Dilatio venarum. Vid. ἕξις.
Speciatim tumores venarum circa ex-
ternam ani marginem: τοῖσι μαινομένοι-
σι, κίρτων ἢ αἰμορροΐδων ἐπιγενομένων, τῆς
μανίης λύσις. HIPPOCR. Aph. VI, 21.
Infantibus, si varices, aut hæmor-
rhoides supervenerint, infantiæ solutio
fit. Aufgeschwollne Adern am Gesässe,
welche oft heilsam sind.

KIPΣΟΚΗΛΗ, Tumor venarum sper-
maticarum tantus, ut tumori ab elapsis
intestinis sæpe par sit. Ader: Bruch.
Geschwulst derer Saamen: Adern. Præ-
ter hæc, æque integris tunicis ra-
mex innascitur. Κίρσοκῆλην Græci appel-
lant, cum venæ intumescunt. Hæ quo-
que intortæ conglomeratæque ad supe-
riorem partem, vel ipsum scrotum im-
plent, vel mediam tunicam, vel imam.
Interdum etiam sub ima tunica circa
ipsum testiculum nervumque ejus in-
crescunt. Ex his eæ quæ in ipso scro-
to sunt, oculis patent: eæ vero quæ me-
diæ imæve tunicæ insident, ut magis
conditæ, non æque quidem cernuntur,
sed tamen etiam visui subjectæ sunt:
præterquam quod & tumoraliquid est,
pro venarum magnitudine & modo: &
id prementi magis renititur, ac per ipsos
venarum toros inæquale est, & qua parte
id est, testiculum magis justo dependet.

Cum vero etiam super ipsum testiculum
nervumque ejus id malum increvit, ali-
quando longius testiculus ipse descendit,
minorque altero fit, utpote alimento
amisso. Raro, sed aliquando caro quo-
que inter tunicas increvit: σαρκοκῆλην
Græci vocant. Interdum etiam ex in-
flammatione tumet ipse testiculus, ac
febres quoque adfert, & nisi celeriter in-
flammati conquievit, dolor ad ingui-
na & ilia pervenit, partesque hæ intu-
mescunt: nervus ex quo testiculus de-
pender, plenior fit, simulque indurescit.
Super hæc inguen quoque nonnun-
quam varices implent: βιβωνοκῆ-
λην appellant. CELSVS. Libr. 7.
cap. 18. Indistincte omnes venarum
tumores Græci Varices appellant. Ἡ
κίρσοκῆλη νεωτέρων ἰατρῶν ὄνομα, δηλοῖ τὸ
πάθος ἐφ' ᾧ λέλεται. κίρσος δὲ καὶ τὰς
ἄλλας ἀπάσας φλέβας ἐρυνομένας ὀνο-
μάζουσιν οἱ παλαιοί. κίρσος δὲ καὶ ταύτας
οἱ νεώτεροι καλεῖσιν ἰατροί, γίνονται δὲ καὶ
κατὰ τὰ σκέλη κίρσοι δι' ἀέρωσιαν τῶν τῆ-
δε φλεβῶν, καὶ μάλιστα, ὅταν αἷμα παχὺ
πλεονάζῃ κατὰ τὸ σῶμα. Κίρσοκῆλη, re-
centiorum medicorum nomen, ostendit
affectum de quo dictum est. κίρσος au-
tem (id est varices) alias quoque ve-
nas omnes dilatatas antiqui nominant:
κίρσος & has juniores vocant medici,
fiunt autem & in cruribus varices ob
imbecillitatem venarum quæ ibi sunt,
magisque cum sanguine crasso abundat
corpus. GALEN. de tum. præ. nar.
cap. 16. PAVLVS etiam scroti venas
tumidas κίρσος vocat, τὰ μὲν κατὰ τὸ
ὄσχεον ἢ τὰς δαρτῆς ἀγγεῖα κίρσαμένα
κίρσος ἀπλῶς ὀνομάζουσι τὰ δ' ἄλλα τὰ
τρέφοντα τὸν δίδυμον, εἰάν ἀποκίρσωθῇ, κίρ-
σοκῆλην τὸ πάθος προσαναγορεύουσι. τὰ δὲ
σημεῖα τῶν εὐδηλῶν: σύστασις γὰρ ὄγκο-
δετέρα καὶ σκολιὰ κατὰ ποσὸν βοτρυειδῆς

καὶ χάλασμα τῆ διδύμα προφαίνεται, PAV-
LVS AEGINETA Libr. 6. ζδ. Vasa
scroti ejusque tunicae, quae dartos dici-
tur, intumescunt, κίρως aut varices sim-
pliciter appellant, sed reliqua, quae testi-
culum nutriunt vasa, si dilatentur, cirso-
celen aut ramicem vocant; signa autem
horum manifesta sunt: Constitutio est
tumidior & curva aliquantulum, uva-
rum racemis similis & testiculus laxè
propendet.

ΚΙΣΣΑ: Ὁρεξίς τῆς ἀσυνήθους τρο-
φῆς, ἢ καὶ τῆς ἐγκύσεως γυναιξί
συμβαίνει σὺν πλεονεξίᾳ τῶν χυμῶν καὶ
ταυτῆς MOSCHIONIS περὶ γυναικείων. Libr.
Quid est pica? Appetitus non consue-
ti alimenti, qui tempore aliquo gravidis
feminis accidit, cum abundantia humo-
rum & nausea. Der unordentliche Appe-
tit derer Schwangern. λίθος καὶ γῆν τρώ-
γισσι. HIPPOCR. Prorrh. 2. Terram
edunt. CELSVS Libr. 2. c. 7.

ΚΑΙΝΟΠΕΤΗΣ, Aeger lecto affixus,
ἐχ' ὄιον τ' ἐστὶν ἰσασθαι, ἔδ' ἐπὶ τὰς πτέρ-
νας ἐπιβάλλειν. HIPPOCR. Epid. Libr. 7.
Non possibile est illi stare, nec calcibus
incedere: Opponitur illi, ὀρθοστάδιος, ὀρ-
θοστάτην ἐνοχλόμενος, qui adhuc ambu-
lat, &, etiamsi morbo afflicto, recta ta-
men adhuc incedit. Ein Betulägeri-
ger Krancker.

ΚΟΙΛΙΑ, Venter, Ventriculus: Κοιλια-
κοί, qui ventriculi aut intestinorum im-
becillitate laborant. Ventriculosos AVRE-
LIANVS appellat Tard. Pass. 3. En τοῖ-
σι πυρετοῖσι περὶ τὴν κοιλίην καῦμα ἰσχυ-
ρὸν, καὶ καρδιωγμὸς, κακόν. HIPPOCR.
Aph. 4. 65. In febribus circa ventrem
aëstus vehemens, & oris ventriculi do-
lor, malum. Κοιλίης καῦμα, κοιλίης ἀλ-
γῆμα. Magen + Brennen Magen-
Schmerz. Ἐκ κοιλίης ἀλγῆματος ἐπι-
πόνος, πυρετὸς καυσώδης, ὀλέθριον HIPPOCR.

Coac. Prænot. Si illi, qui ventris do-
lore laborat, febris supervenit, exitiale.

ΚΟΙΛΙΑΚΗ διάθεσις, ἢ κοιλιακὸν πά-
θος. ἑτέρα μὲντοι συμπτώματα πάντων
ἀμα πεπονθότων ἐυλόγως ἐπιστεύθη γίγνε-
σθαι, τῶν ἐντέρων τε καὶ τῆς γαστρὸς, ὡσπερ
αἰτε λειεντερία καὶ αἰ κοιλιακὴ καλέμε-
να διαθέσεις, ὅσα μὴ δακνώδεις εἰσὶν αἱ
μὲν γὰρ δακνώδεις, αὐτῶ τῶ δάκνειν, ἐξερ-
μῶσιν ἐπὶ τὴν ἀπέκρυσιν ἀπαν τὸ ἐντέρον.
Sunt alia quoque accidentia, quae qui-
dem haud absurde & intestinis & ven-
triculo simul affectis evenire creduntur,
ut, quas λειεντερίας (id est lævitares in-
testinorum) & dispositiones κοιλιακὰς
(id est ventrales) nominant, cum vide-
licet materiae nequaquam sunt morda-
ces. Nam mordaces, ob mordendi vim,
omnia intestina ad excretionem exci-
tant. GALEN. de locis affect. Lib. 6.
cap. 2. Προσκέισθω δὲ τῶ λόγῳ καὶ τὰ
ἀπὸ τῶν δυσκρυσίων τῆς γαστρὸς κοιλιακὰ
πάθη καλέμενα καὶ γὰρ ψυχθεΐσης καὶ
θερμανθεΐσης σφοδρότερον, ξηρανθεΐσης τε
καὶ ὑγρανθεΐσης, καὶ εἰς ἕξιν ἤδη καταδε-
ξαμένης τῆς δυσκρυσίας, αἱ ἀπ' αὐτῆς
κοιλιακὴ καλέμενα γίνονται δυσκρυσία.
Cæterum huic sermoni annectendi sunt,
& qui a ventriculi aliqua intemperie
enascuntur affectus, quos Græci κοιλια-
κὰ πάθη appellant. Nam ubi refrixit
incaluitque vehementius, vel squaler &
humet, atque in habitum jam intempe-
ries abivit, hæ affectiones, quæ ab ipso
coeliacæ vocantur, exoriuntur. ACTVAR.
Lib. 1. περὶ διαγν. παθ. cap. 40. Κοι-
λιακὴ νόσος ARETÆO διάρροίας spe-
cies est. In ipsius vero ventricu-
li porta consistit is morbus qui &
longus esse consuevit: κοιλιακὸς a Græ-
cis nominatur. Sub hoc venter indu-
rescit, dolorque ejus est: Alvus nihil
reddit, ac ne spiritum quidem trans-
mittit:

mittit: extremæ partes frigescent: difficulter spiritus redditur. CELS. L. 4. c. 12. Die Passio cœliaca begreift in sich alle Beschwehungen, die von schlimmer Verdauung entstehen können. ARETAEVS beschreibet sie als eine Art des Durchfalls, CELSVS hält sie vor eine Verstopfung des Unterleibes, und ist keine gewisse Krankheit unter diesem Nahmen befannt.

KOINOTHS, Communis morborum plurium affectio, qua inter se illi conveniunt; his suas superstruebant curationes methodici, Celsi tempore uti CELSVS habet, de re medica Libr. I. Quidam medici seculi nostri, sub authore Themisone, contendunt, nullius causæ notitiam, quicquam ad curationes pertinere, satisque esse, quædam communia morborum intueri, siquidem horum tria genera esse, unum strictum, alterum fluens, tertium laxum. Allgemeiner Begriff von Krankheiten, nach welchem sie mit einander überein kommen.

KOINΩNIA, Partium corporis nexus & mutua in morbis consensus, ejus intelligendæ causa medentes anatomes peritos esse decet. Die Mitleidenheit derer Theile unter einander in Krankheiten, deswegen ein Arzt den Bau des Körpers genau wissen muß. Taxat ignorantēs GALENVS. ἔτω σπερδάξουσι, ὡς ἐ μόνον ἐκάστω τῶν μορίων ἔσται ἢ πλοκὴν ἢ διάπλασιν ἢ μέγεθος, ἢ τὴν πρὸς παρακείμενα κοινοσίαν, ἀλλ' ἐδὲ τὴν θέσιν ἐπιζήσανται. GALEN. de Philosopho, optimo Medico. Ita in sua arte versantur, ut non tantum unius jusque viscerum essentiam, aut texturam, aut formam, aut magnitudinem, & cum accumbentibus communicationem, sed & situm, ignorent.

KOΛΟΒΩΜΑ, Defectus alicujus partis externæ, conformationis vitio. Κολοβώματα ὀνομάζουσι τὰ κατὰ χεῖλος ἢ πτερυγίον ῥινός, ἢ ἔσ, ἐλλείποντα. Colobomata vocant (Græci) quæ in labiis, aut narium alis, aut aure deficient. GAL. Meth. med. lib. 14. cap. 16. Κολόβωμα ἐστὶν ἐκλειψις μορίῳ κατὰ τι μέρος τῆς σώματος. Κολόβωμα est particulæ corporis defectio. GAL. in Def. med. Der Mangel eines derer äußerlichen Theile durch übele Bildung im Mutterleibe.

KOΛΠΟΣ, Sinus ulceris. Ὅταν ἀποδείξη τὰ σώματα τὸ πῦρ, ἀποσῆσθαι τε καὶ διασῆσθαι τῶν ὑποκειμένων τὰ περιέχοντα, καὶ ἀπειτα ἀδυνατήσῃ τὰ διασάντα τὴν ἀρχαίην ἀπολαβεῖν κατὰ τὴν ὀνομάζεται τὸ πάθος κόλπος: quando excoriat corpora pus, & ea a subjacentibus dirimit atque divellit, deinde non possint divisâ pristinam cohæsiōnem recuperare, sinus, affectus dicitur. GALENVS Libro de Tumoribus præter naturam. Et Libro 2 ad Glauconem: ὅταν ἐπὶ πλέον ἀκόλλητον ἢ τὸ δέρμα τοῖς ὑποκειμένοις σώμασι, κόλπον ὀνομάζουσι τὸ τοῖσδε πάθος, si longo abhinc tempore cutis haud glutinata est cum partibus substratis, sinum, hunc affectum nominant, uti etiam est apud PAVLVM: Ὅτε τὸ παρακείμενον δέρμα τοῖς ἔλκεσιν ἐπὶ πλέον ἀκόλλητον ἢ τοῖς ὑποκειμένοις σώματιν, κόλπον τὸ τοῖσδε πάθος ὀνομάζουσι. Cum adjacens ulceribus cutis, diutius subjectis corporibus non coalescit, glutinaturque: (Græci) colpon (nostri sinum) nominant. PAVLVS AEG. lib. 4. cap. 48. Plurimum autem interest scire, quorsum absconditus ulceris sinus tendat: πρὸς μὲν ἔν τὴν ἀνω χώραν ἀνατεταμένε τῆς κόλπος, βαθίας ἐκρεῖ ἐν τῆς σώματος ὁ ἔχωρ, καὶ ἢ κόλλησις ἐνσχε-

ευσχερής γίνεται, καταβρόπα δὲ ὄντος αὐτῆ, μένων ἐνδον ὁ ἰχῶρ, ἀναβιβρώσκει τι τῶν συνεχῶν: PAVLVS AEGINET. Libr. 4. μη: Si in altitudinem directus sinus est, cutem versus, facilius effluit sanies & glutinatio facilius fit, in profundum autem eunte illo, intus manens sanies, continua erodit: Ein Fistel-Schaden, wenn zwischen dem Fett unter der Haut eine mit harter Haut gefütterte Höhle von unartigem Epter entsteht.

KONΔΥΛΟΣ, Tuberculum nodis digitorum simile. κόνδυλοι ἀνω τῆ ἕλα. HIPPOCRATES Epid. Libro 4. Tumores gingivarum. Hinc condylomata ani. Κονδύλωμά ἐστι δακτυλίσ σολίδος ἐπανάσασις μετὰ φλεγμονῆς. Autor defin. GALENI. Condyloma est tunicae rugosae ani elatio cum inflammatione. Kleine Geschwulsten am Gesäße mit Entzündungen. Ita etiam PAVLVS: Κονδύλωματα καὶ ἔξοχάδες τῆ δακτυλίσ, ἕδρας ἐπανάσασις, φλεγμονῆς προσηγασμένης ἔξοχῶς προσαγορεύεται, τυλέμενον δὲ, κόνδυλωμα. PAVLVS AEGINETA Lib. 6. π. Tubercula & venarum in ano tumores, elatiora sunt, inflammata, exochas, si occalescunt, sunt condylomata.

ΚΟΠΟΣ, Lassitudo a motu. Αὐτόματος κόπος, lassitudo morboῦσα, sine causa quadam externa, HIPPOCRAT. Lib. 2. Aphor. 5. Müdigkeit vom Arbeiten. Hinc κοπώδεις πυρετοί, Febres cum lassitudine & imbecillitate, id est malignae. HIPPOCR. Prorrh. 2. Mattherige Fieber.

ΚΟΡΥΖΑ, Gravedo, τὸ διὰ τῶν ἐργῶν ἐκκρινόμενον ὑγρὸν, λεπτὸν καὶ ἀπεπτον, ἐνομάζεν εἰώθασι κόρυζαν πάντες οἱ παλαιοὶ ἰητροὶ, καθάπερ τὸ δι' ὑπερώας, κατάρρην. Humorem tenuem ex naribus excretum & crudum omnes medi-

ci Graeci nominare solent Coryzam, quod autem ex palato defluit, Catarrhum. GALEN. Comm. 2. in Hippocr. Prognosi. Der Schnupfen, ein Ausfluß scharffer Feuchtigkeiten durch die Nase mit einem kleinen Fieber. Uti humor acris vel in nares vel per palatum ad fauces, aut ad pulmones destillat, ita varia Catarrhi oriuntur nomina. Ein nerley Zufall, nachdem die flüssige scharffe Materie diesen oder jenen Theil betrifft, hat verschiedene Nahmen, Schnupfen, Husten, Brust-Flüsse. Κοινὸν μὲν ὑπάρχει τοῖς πάθεσι τέτοις, τὸ περιτωματικὴν ἐν τῆς κεφαλῆς ὑγρότητα παρὰ τὰ ὑποκείμενα φέρεσθαι μέρια, ταύτης κατὰ μὲν τὰς μυκτῆρας ἐνοσηπτόσης, κόρυζα τὸ πάθος προσαγορεύεται, κατὰ δὲ φάρυγγα καὶ τὴν ὑπερώαν, ἀπλῶς, κατάρρην. ἐπειδὴν δὲ κατὰ τὸν λάρυγγα καὶ τὴν τραχηλίαν ἀρτηρίαν ἐνεχθῆ, ὥστε καὶ τὸν ἐνδον ὑπαλείφοντα ταύτην ὑμένα τραχηλίδης, ἐραγνώδης ἢ φωνὴ γίνεται. καλῶσι δὲ ἐραγνῶν τε τὸ πάθος καὶ ἀρτηριακόν. ἐφ' ὧν ἔμνον ἐν τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ σφοδρῆς ἀναφανήσεως καὶ διὰ ψυχρῆ πνεύματος εἰσπνοῆν τραχύτης γίνεται φλεγμονώδης. χρονοζοντος δὲ τῆ νοσήματος, καὶ τῆ ρεύματος εἰς τὰ κατὰ θώρακά τε καὶ πνεύμονα φερομένη, ἐπίχες αὐτοῖς γίνονται κακοήδεις. καὶ διὰ δυσκρασίας δὲ πολλακίς ἢ ἐπὶ γίνεται, ποτὲ μὲν θερμὴν, ὡς ἐν πυρετοῖς, ποτὲ δὲ ψυχρὰν, ὡς ἐν ἐορέοις κατασθήμασι, ἥτις καὶ ξηρὰ μᾶλλον ἐστίν, καὶ ἐτέρων δὲ νοσημάτων ἢ ἐπὶ ἔσθ' ὅτε σύμπτωμα γίνεται αἰδε πλευριτικῶν, ἡπατικῶν, φθισικῶν, περιπνευμονικῶν. Communis est omnibus his vitiis, excrementitii humoris ex capite in subjectas partes descensus: si in nares decumbit, & per eas defluit, κόρυζα (gravedo Latinis) malum appellatur: si per palatum in fauces, simplici vocabulo κατάρρην: (nobis

(nobis destillatio) si in guttur & asperam arteriam destillet, ut membranam internam quæ hanc integit, exasperaverit, raucitas tunc sequitur, vocaturque malum *ερώγχος* & *αισθησιακόν*: in quibus non solum ex capite, sed etiam vehementi clamoris conatu, & spiritus inspiratu frigidi, asperitas contrahitur, inflammationem representans. Si morbus non finitur, fluxioque in pectus pulmonesque ingruit, tussis oboritur ipsis maligna ac contumax. Quæ & propter intemperiem subinde accidit, interim calidam, ut in febribus, interim frigidam, ut in austrinis diebus: eaque magis sicca est. Jam vero aliis quoque morbis tussis nonnunquam supervenit, verbi gratia pleuriticis, jecorariis, phthisicis, pulmonariis. *PAVL. AEG. Lib. 3. cap. 82.* Destillat autem humor ex capite interdum in nares, quod leve est: interdum in fauces, quod pejus est: interdum etiam in pulmonem, quod pessimum est. Si in nares destillat, tenuis per has pituita profluit, caput leviter dolet, gravitas ejus sentitur, frequentia sternutamenta sunt: si in fauces, has exasperat, tussiculam movet, si in pulmonem: præter sternutamenta & tussim est etiam capitis gravitas, lassitudo, sitis, æstus, biliosa urina. Aliud autem (quamvis non multum distans) malum, gravedo est. Hæc nares claudit, vocem obtundit, tussim siccam mover: sub eadem falsa est saliva, sonant aures, venæ moventur in capite, turbida urina est. Hæc omnia *κορύζας* HIPPOCRATES nominat: nunc video apud Græcos in gravedine hoc nomen servari, destillationes, *κατασαγμὸς*, appellari. *CELS. Lib. 4. cap. 2.* *Κορύζας δὲ καὶ πταρμὸς ἐπὶ πᾶσι τοῖσι περὶ τὸν* *Sebenstr. Griech. L. Deutsch. Wörterb.*

πλεύμονα νεσήμασι προσγεγονέναι ἢ ἐπιγενέσθαι, κακόν. HIPPOCR. Progn. Coryzas & sternutationes omnibus circa pulmones morbis accidere, malum. Schnupfen und Niesen bey Brust-Kranckheiten, ist böse.

ΚΡΑΙΠΑΛΗ; Omnis capitis ex vino offensio: *Ἄι ἐξ ἑνὸς φλάβου τῆς κεφαλῆς.* GALEN. Comm. ad Libr. 5. Aphor. 5. *Κραιπάλη, ἐξ ἑνὸς γνωμένη ἀποψία,* crapula est cruditas ex vino facta. *AETIVS Tetrabibl. I. Libr. IV.* Kopf-Schmerz von Bülerey.

ΚΡΑΤΕΙΝ, Vincere, superare, *κρατεῖσθαι*, subigi: *κρατεῖσθαι* GALENO est, μεταβάλλεσθαι καὶ πέττεσθαι, καὶ προστίθεσθαι, καὶ ἔξομοῖσθαι, superari, in morbis est, mutari, coqui, apponi, assimilari. Comm. in Libr. 6. Epidem. *Κρατεῖσθαι* autem, malo sensu, designat vim morbi superiorem; hinc, *ἀπὸ τῶν νοσημάτων κεκρατημένοι*, qui a morbo jam confecti sunt. Consultitque HIPPOCRATES, de arte Libro, *μη ἐγχερέειν τοῖς κεκρατημένοισιν ὑπὸ τῶν νοσημάτων.* Non attingendi sunt illi, qui morbis jam sunt confecti. Die Uebermacht der Krankheit.

ΚΡΙΘΗ, ἐστὶν ἀποσημάτιον κατὰ τὸν τῷ ελεφάντι τάρσῳ, ἐπιμηκὲς. Crithe, parvulum abscessus tuberculum, oblongum, palpebræ cilio obveniens. *AEG. Lib. 3. cap. 22.* In eadem palpebra, super pilorum locum, tuberculum parvulum nascitur, quod a similitudine hordei a Græcis *κριθὴ* nominatur. *CELS. Lib. 7. cap. 7.* Ein Gersten-Korn, kleines Geschwür an denen Augenlidern.

ΚΡΙΣΙΣ, Judicium aut judicatio in morbis, vox vario sensu accepta est; Ipse HIPPOCRATES non uno modo accepit, estque illi omnis mutatio,

tatio, quæ morbo fit, sive in mortem, sive in vitam, sive in pejus, sive in melius. *LIBR. I. EPID. SECT. 3.* Δεῖ δὲ προσέχειν τὴν ἰδὴν καὶ εἶδεναι ἐν τοῖσι χρόνοισι τέτοις τὰς κρίσεις ἐσόμενας ἐπὶ σωτηρίῃν, ἢ ὀλεθρῶν, ἢ βροπῶν ἐπὶ τὸ ἀμεινον ἢ τὸ χεῖρον. Oportet autem animum advertere & videre in istis morborum temporibus futuras judicationes, in salutem, aut interitum, aut inclinationes ad melius aut ad pejus: Adeoque judicari *HIPPOCRATI* est, *Libro de morbis.* Ὅταν αὐξῶνται αἰνῆσαι ἢ μακραίνονται, ἢ μεταπίπτουσιν εἰς ἕτερον νόσημα, ἢ τελευτῶσι, quando augentur morbi aut extenuantur, aut mutantur in alium morbum, aut ægri moriuntur: In optimo sensu accepta crisis, est morbi solatium & æquivaleret lyfi, ut κρίνεσθαι καὶ λύεσθαι, judicari ac morbo solvi, idem sit, *HIPPOCRATI* in *Prognosticis.* Vox κρίσεως per translationem a iudicis sententia in dirimendis litibus, ad forum medicum devenit: ἢ κατὰ τὰ νοσήματα κρίσις ἀπὸ τῶν ἐν τοῖσι δικαστηρίοις μετενήνεκται. Judicatio in morbis, ab illis, quæ in foro fiunt, translata est. Crisis est ἀπόλυσις νόσου, morbi solutio *HIPPOCR.* in præceptis: quare, quidquid morbum solvit, similiter passim κρίσις & λύσις dicitur, κρίσις enim sæpe idem est ac ἐκκρίσις: ἔρον ἐκρίθη, Urina critice fluxit. *HIPPOCR. EPID. LIBR. 4.* Et *ARETÆVS* Curat. morb. acut. *LIBR. I. CAP. 1* Κρίσιν habet τῶν ἐν κοιλίᾳ, Evacuationem eorum, quæ in alvo sunt: Ipse motus naturæ & exacerbatio ipsa symptomatum, excretionem aliquam salutarem præcedens, Crisis dicitur: ἢ προηγεμένη τῆς λύσεως τῆ νοσήματος ὀξεία παραχῆ κατὰ τὸ τῆ κάμνοντος σώμα, κρίσις ὀνομάζεται. Præcedens solu-

tionem morbi acuta perturbatio in corpore ægroti, Crisis vocatur. *GALEN.* de diebus decretoriis *Libro.* Κρίσιμον est omne id, quod decernit, omne excretum, quod, quo est liberalius & competentius, eo est κρίσιμωτερον, ad judicationem efficacius: Quare κρίσιμα eadem sunt quam ὠφέλιμα, utilia in morbis. Denique κρίσις idem est ac λόγος & ἐπίκρισις: Ratio & iudicium de eo, quod fieri oportet. Ὁ λόγος δ' αὖν ἡ κρίσις ἐστὶν, τῷ κρίνεσθαι παρ' αὐτῆ τὰ ποιητέα. *GALEN.* ad *Glaucōn. LIB. I.* Ratio iudicii instar est, ad decernendum de eo quod factu opus sit. Der *Nahme* Crisis wird in vielerley Verstande genommen: Es bedeutet den Ausgang ieder Krankheit, in Leben oder Todt; den glücklichen Ausgang insonderheit; den Auswurf kranklicher Feuchtigkeit. Ἔστε τὴν ἀθροῦσιν ἐν νόσῳ μεταβολὴν, ἔστε τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον βροπὴν μόνην, ἔστε τὴν προηγεμένην αὐτῶν παραχῆν, ἔστε καὶ τὴν λύσιν ἀπασαν τῆ νοσήματος, ἔστε καὶ ταύτης μόνης τὴν ἀγαθὴν, θέλοι τις ὀνομάζειν κρίσιν, & πρόσκειται διαρεῖσθαι, ὅτι μὴ πάρεργον. *GALEN.* περὶ κρίσεων α. Sive quamvis celerem in morbo mutationem, sive ad melius inclinationem solam, sive, quæ præcedunt has, perturbationes, sive & solutionem omnem morbi, sive bonam saltim, velit quis appellare Crisim, parum interest dispicere, nisi uti negotium secundarium. Μόνη τοίνυν ἀπλῶς κρίσις, ἢ εἰς ὑγείαν ὀξύμφορος μεταβολὴ προσαγορεύεται, καὶ γίνεται μὲν πάντως ἐπὶ φανεραῖς τισὶν ἐκκρίσεσιν ἢ ἀξιολόγοις ἀποστάσεσιν, ὅσαι γὰρ ἀλλῶς τρασώνησαν, ὑποτροπιάζει κακοηθέστερον. *GALEN.* περὶ κρίσεων. γ. Sola igitur simpliciter Crisis, in sanitatem subitanea conversio dicitur, & sit omnino post manifestas quas-

quasdam excretiones aut luculentas translationes; quicunque enim aliter convaluerunt, recidunt malignius. *Ἀ κρίσεις ἀπασαι μετὰ τινὸς Φανεροῦ κενώσεως ἢ ἀποστάσεως.* GALEN. Comm. 3. in Progn. Hipp. Crises omnes, post manifestam aliquam vacuationem vel translationem. *Κρίσιν τελείαν μὲν καλῶ τὴν μηδὲν ὑπολείπασαν τῆ νοσήματος, πικρὴν δὲ καὶ βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ, τὴν μηκέτι ἐπανερχομένην, ἀκίνδυνον, τὴν ἀνευ συμπτωμάτων σφαλερῶν, ἔτω δὲ καὶ σαφῆ, τὴν μετὰ τινὸς ἐκκρίσεως ἢ ἀποστάσεως Φανεροῦ, εὐσημον, τὴν προδηλωθεῖσαν ὑπὸ τῆς ὑποδῆλξ, ἀγαθῆν, εἰς ὑγίαν τελευτῶσαν.* GALEN. περὶ κρίσεων ἡμερῶν. Perfectam crisisin appello eam, quæ nihil superesse finit morbi, fidam & industriam, quæ non casu supervenit, periculo vacuam, eam, quæ sine gravibus est symptomatis, simul etiam luculentam, illam, quæ cum aliqua est vacuatione vel ad partes secessu apparente, optimis signis donatam, ante significatam, die significatoria, bonam, in sanitatem finitam. *Ἡ κατὰ τὰ νοσήματα κρίσις ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς διακρίσεσι μετενήκεται, σημαίνουσα τὴν ὀξυζόπον ἐν νόσῳ μεταβολὴν, γινομένην κατὰ τέτταρας τρόπους ἢ γὰρ ἀπαλλάττονται τῶν νοσημάτων εὐθέως, ἢ μεγάλην μεταβολὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἰσχύσει, ἢ ἀπεθνήσκουσι εὐθέως, ἢ χεῖρως γίνονται ποικίλ. Τὰς μὲν ἐν πρώτῃς δύο κρίσεις ἀπλῶς ὀνομάζεσσι κρίσεις, τὰς δὲ δευτέρας δύο, τὰ ποικίλ μὲν, ἀμα προσδήμη κακὴν κρίσιν, ἢ μοχθηρὰν κρίσιν, ἢ τι τοιοῦτον τῷ τῆς κρίσεως ὀνόματι προσιδέντες.* GALEN. Comm. 3. in Progn. Hipp. In morbis, crisis a negotiis in foro gestis translatio est, significans celerem in morbo translationem, factam quatuor modis, aut enim,

solvuntur ægri morbo celeriter, aut magnam in melius mutationem patiuntur, aut statim moriuntur, aut peiores fiunt multo: Primas ergo duas crises, simpliciter crises appellant, alteras autem duas, ut plurimum quidem cum additione, malam crisisin aut ambignam crisisin aut aliquod aliud crisisin nomen addentes. *Κρίσιμα τῆς πέψεως γνωρίσματα.* Indicatoria coctionis indicia. GALEN. περὶ κρίσεων α. *Τῷ μὴ τελείως ἀπαλλάττειν τῆς νόσου, ὀνομάζεται τοῖς παλαιαῖς ἀτελεῖς κρίσις ἢ ἐλλιπής, κρίσις.* GALEN. de Crisib. L. 3. *Εὐ, quod quis morbo perfecte haud exsolvitur, vocatur antiquis, imperfecta crisis, aut deficiens crisis.* *Κρίσις ἐκ ἀγαθῆ, ἢ εἰς ὄλεθρον ἄγει εἰ εἰς χεῖρως μήκος.* GALEN. Comm. I. in Aph. Hipp. Crisis non bona aut ad interitum ducit aut ad temporis longitudinem. *Τὰ κρίσιμα, ἔτε ἐν ταῖς ἀναβάσεσιν, ἔτ' ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' ἐν ταῖς αἰμαῖς ἐπιφαίνεσθαι χρῆ.* GALEN. περὶ κρίσεων α. Quæ significant crisisin symptomata, neque in morborum incremento, nec in principiis, sed in summo morborum statu apparere debent. *Τῷ τρόπῳ τῆ θανάτου τὸ τῆς κρίσεως ἐκ ἐπιφέρομεν ὄνομα.* GALEN. περὶ κρίσεων. Conversioni in mortem criseos non indimus nomen. *Τὰ κρίνοντα ἐπὶ τὸ βέλτιον, μὴ αὐτίκα ἐπιφαίνητο.* GALEN. de Crisib. L. I. cap. 7. Quæ meliorem crisisin effectura sunt, non statim appareant. *Κρίσις μὲν γὰρ ἤτοι κατὰ τὴν αἰκμὴν, ἢ μικρὸν πρὸς αὐτῆς γίνεται.* GALEN. de Crisib. L. 3. Crises aut in statu, aut paulo propius ab illo fiunt. *Ὀκότεοσι ἢ κρίσις γίνεται, τῆσιν ἢ νύξ δύσφορος ἢ πρὸ τῆ παροξυσμῆ, ἢ δ' ἐπιῆσα εὐφωτέρη, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ.*

HIPPOCR. Aphor. Sect. 2. 13. Quibus crisis imminet, illis nox gravis, quæ ante exacerbationem, sed quæ proxima est, tolerabilis maxime, ut plurimum.

ΚΡΥΨΟΡΧΙΣ, ἐστὶν ἀναχώρησις διδύμου, ἢ διδύμων. Crypsorchis est, cum testiculus aut testiculi recedunt. GALEN. in Def. med. Ein männlicher Körper, dessen Testiculi im Unterleibe verborgen liegen.

ΚΥΝΑΓΧΗ, Cynanche. Forte, quod instar canum, exerta lingua, ægri tunc respirent: ὀργάνων τῶν τῆς ἀναπνοῆς φλεγμονή, παρισθμίων, ἐπιγλωττίδῃ, φαρυγγίθεα, κίονῃ, ἀκρῆς ἀετηρίας, καὶ γλώττης καὶ γνάθων: εἴτε προβόλησι τῶν ὀδόντων τὴν γλώτταν, ὑπερβολῇ μεγέθους, ἢ τοὶ τῷ συνεχεῖ πάθει τῶν δε τῶν ζώων, ἢ τῷ ξυνήθει τῆς προβολῆς τῆς γλώττης. ARET. Curat. acut. Libr. 1. c. 7. Organorum respirationis inflammatio, tonsillarum, epiglottidis, faucium, columellæ, summæ asperæ arteriæ & linguæ & buccarum. Hinc emittunt linguam super dentes, excessu magnitudinis, sive quod continue hoc malo ista animalia laborent, sive quod in moribus habeant linguam exerere. Promiscue hoc malum συνάγχην & κυνάγχην dici GALENVS vult, Comm. ad Aph. 34. Libr. 4. ὀνομάζουσι δ' ἔτι τῶν ἰατρῶν τὴν διάθεσιν τοιαύτην, ἢ διὰ τῆ, σ, συνάγχην, ἀλλὰ διὰ τῆ, κ, κυνάγχην. Appellant autem quidam medici hunc morbum non per σ Synanchen, sed per κ Kynanchen. Ibidemque ARETAEVS ita vult, dum dicit, συνάγχη δὲ καὶ κυνάγχη τό δε καλεῖται. Et Synanche & Cynanche hic morbus vocatur: Sed paulo post Synanchen speciatim describit, φλεγμονὴν ἀφανέα ἀμφὶ καρδίαν καὶ πνεύμονα. Ubi in faucibus nulla adinflammatio, sed ea abscondita sit

circa cor & pulmones; Est etiam inflammatio faucium, quæ musculos saltem pharyngis attinet: ὀνομάζουσι παρασυναγχὴν, ὅταν τῶν ἐπιχειμένων τῷ φάρυγγι μυῶν γίνηται φλεγμονή, appellant, ait GALENVS Parasyanchen, quando musculorum pharyngis fit inflammatio. Quodsi extra laryngem in partibus externis colli inflammatio est, ὅταν ἔξωθεν τῆ λάρυγγος. Paracynanche appellatur, morbus circa totum cervicem. CELSO Lib. 4. c. 4.

ΚΥΝΙΚΟΣ ΣΠΑΣΜΟΣ. Κυνικὸν σπασμὸν καλεῖται τὴν τῶν ἐν σιαγῶνι μυῶν παραλύσιν. Παράγεται μὲν ἐν εἰς τὰ πλάγια τό, τε στόμα καὶ ἢ εἰς καὶ ὁ ὀφθαλμὸς, καὶ, ὡς ἀπλῶς εἶπεν, τὸ ἡμισυ μέρῃ τῆ προσώπου. Caninam convulsionem vocant mandibularium musculorum resolutionem. Distorquetur igitur in obliquum os & nasus & oculus, & in summa, dimidia faciei pars. ARET. L. 6. c. 30. Das Ziehen und Zerren des Mundes von Krampf. Circa faciem vero morbus innascitur, quem Græci κυνικὸν σπασμὸν nominant. Is cum acuta fere febre oritur. Os cum motu quodam pervertitur, ideoque nihil aliud est quam distensio oris. CELS. Libr. 4. cap. 2.

ΚΥΝΩΔΗΣ ΟΡΕΞΙΣ. Fames canina. Θώρηξιν, Φησὶν (Ἱπποκράτης) λύσειμιμὸν, ἢ, μὴ δία, ἀπασαν ἐνδειαν ὀνομάζων λιμὸν, (ὡς τινες ὑπολαμβάνουσιν) ἢ μὴν ἀδὲ τὴν μετ' ὀρεξῆως, ἀλλὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν δὴ τῆτο τὸ πάθημα ἐχόντων ὀρεξίν, σφοδρὰν καὶ ἀπασαν σιτίων, ἢ ἐνίοι τῶν ἰατρῶν ὀνομάζουσι, κυνώδη. Θώρηξιν (id est vini portionem) dicit (Hippocrates) famem solvere: non, per Iovem, quemcunque defectum famem nominans (sicuti nonnulli arbitrantur) sed neque illam quæ cum appetitu naturali fit: sed eam, quam habent

habent, qui hac passione laborant, vehementem & indefinentem ciborum appetentiam, quam medici quidam appetentiam caninam nominant. GALEN. in Aphor. Hipp. Comm. Lib. 2. sect. 21. Idem paulo post subjungit: Αἱ κυνώδεις ἐρεξείσιν, ἧτοι διὰ δυσκράσιαν μόνην τὴν ἐπὶ τὸ ψυχρότερον, ἢ διὰ τινὰς χυμὸς ὀξείσιν γίνεσθαι πεφύκασιν, ἀναποδέοντας εἰς αὐτὸ τὸ σῶμα τῆς γαστρὸς. Canini appetitus fieri consueverunt, vel propter solam intemperaturam frigidiorē, vel propter humores acidos, quos exorbuīt os ventriculi.

ΚΥΟΥΣΑΙ, Gravidæ, quarum morbi sunt varii. Τῶν συμπτωμάτων ταῖς κυύσαις πάντα μάλιστα ἐνοχλεῖ, περισσάειν, καὶ συνεχῶς ἐμῆν, καὶ πτενέλιξεν, καὶ καρδιώσασιν, καὶ ἀσιτεῖν. PAVL. AEG. Lib. 1. c. 1. Morborum, qui gravidis accidunt, hi potissimum ingravescunt, sanguine abundare, vomere sæpe, nau-seare, anxiam esse, haud appetere. Krankheiten derer Schwangeren, Bellblütigkeit, Brechen, Eckel, Mangel des Appetits, Mengslichkeit. Vidi. KITTA.

ΚΥΡΙΑΙ ἡμέραι. Dies principes, in quibus de morbi exitu, per motus evacuationem salubrem excitaturos, decernitur. GALENVS in Exegeti. Ἡμέραι κρῖναι πεπιστευμένα. Dies, de quibus fides est, morbum judicatos esse: tales in febris acutis sunt, quartus, septimus, nonus, undecimus, decimus quartus, decimus septimus, vigesimus. Entscheidende Tage in Krankheiten. Siehe Ἡμέραι.

ΚΥΣΤΙΣ, Vesica urinaria, ejusque morbi varii, quos ex urinis judicare licet. Sæpe enim illæ non totius corporis, sed viarum urinariorum ac vesicæ statum indicant: Μὴ ἐξαπατάτω δὲ σε ἢν γε ἡ κύστις τι νέσσημα ἔχουσα τῶν ἕρων

τὰ τοιαῦτα (πυώδεια) ἀποδιδῶ, ἔ γὰρ τὰ ἅλα σώματ' σημεῖον ἐστίν, ἀλλ' αὐτῆς καὶ αὐτῆς. HIPPOCR. Progn. Ne autem te fallat, si vesica morbum habens purulentas urinas emittat, non enim totius corporis signum tunc sunt, sed ipsius, in se ipsa. Πεταλώδη ἐστὶ τὰ τῆς κύστεως ἀπορρυπτόμενα, μορῖα σαρκώδη δὲ τῶν νεφρῶν. GALEN. de loc. affect. 6. Foliosæ furfuraceæ urinæ, vesicæ detritas squamas, carnosa autem corpuscula, renum substantiam læsam, indicant. Αἱ κατὰ κύστιν φλεγμοναὶ ὀξύτερον, καὶ γὰρ ἕρην ἀποληφθῆναι τέτοις ἐπιμότερον, καὶ πυρέξαι, καὶ παραφρενήσαι, καὶ ἐμέσαι πολλά καὶ ἀκρατα. RVFVS EPHES. de vesicæ renumque affect. c. 1. Vesicæ inflammationes acutiores sunt, his urinam intercipi frequentius, & febrem esse & delirium & vomitu rejici multa ac varia.

ΚΩΛΙΚΟΣ νόσος, Colica. Διὰ ψυχρὰς χυμὸς καὶ χολώδεις, ἧτοι φλέγματος περισσίαν τιχομένη ἐν τῷ κόλῳ, ἢ ἐτέρωθεν ἐπιρρέοντος, καὶ διὰ φλεγμονὴν, καὶ διὰ ξηρὰν κόπρον ἰσχυμένην, καὶ πνευμάτων πλείονων καὶ παχυτέρων ἐνστασιν, καὶ δι' ἄλλα μυσία, ἔ μόνον διὰ πρωτοπάθειαν τὸ τοῖδον γίνεται πάθος, ἀλλὰ καὶ κατὰ συμπάθειαν τῶν γειτνιώντων αὐτῷ μορῶν καὶ γὰρ καὶ κύστεως φλεγμωδῆσιν, καὶ νεφρῶν, καὶ ἥπατος, καὶ σπληνός, καὶ διαφράγματ', καὶ κοιλίας, καὶ λαγόνος· ἀλλὰ τὰς μὲν κατὰ συμπάθειαν συμβανούσας ἐπισχέσεις τῆς γαστρὸς καὶ τῶν ἐντέρων, ἀδὲ κοιλίας δὲ καλεῖν διαδέσεις· περὶ ὧν ἐν τῷ περὶ εἰλεῖ (ὅνπερ τινὲς καὶ χορδαφὸν εἰώθασιν καλεῖν) ἐκείσε δευχθῆσεται. Ex frigidis humoribus & biliosis, vel pituitæ abundantia intra Colon proveniente, aut aliunde influente, item ob inflammationem, sicci stercoris re-

tentionem, flatuum copiosiorum cras-
 siorumque pervicaciam, & ob alia infi-
 nita, non modo primario affectu, sed
 etiam vicinarum ei particularum con-
 sensu, generatur, nempe, vesicæ inflam-
 mationem experientis, renum, jecoris,
 lienis, septi transversi, ventriculi, &
 iliūm. Verum, alvi & intestinorum
 retentiones, consortii lege incidentes,
 Colicos affectus nominare non conve-
 nit, quorum, ubi de ileo (quem nonnulli
 etiam Chordapsū appellare consueve-
 runt) ibi mentionem faciemus. TRALL.
 Lib. 9. cap. 1. quod inscribitur *περὶ κω-
 λικῆς διαθέσεως*. Colica enim quædam
 est consensualis, maxime, quæ renum
 fit consortio. Κοινόν ἐστὶ κωλικῶν, καὶ τὸν
 λίθον ἔχόντων ἐν τῷ νεφρῷ τό, τε κατ' ἀρ-
 χῆς ἐπέχεσθαι τὴν γαστέρα καὶ σφοδρῶς
 ὀδυνᾶσθαι καὶ ἀνορεκτεῖν καὶ ἀπεπτεῖν καὶ
 σροφᾶσθαι; ἰδίον δὲ τὸ τοῖς μὲν κωλικῶς,
 ἐπιτεταμμένα ταῦτα πάντα μᾶλλον γί-
 νεσθαι, τοῖς δὲ νεφριτικοῖς, ἥττον, καὶ τῆς
 μὲν κωλικῶς κατὰ τὴν δεξιάν λαγύνα μάλ-
 λον εἶναι ὀδύνην τὴν, καὶ ἀνίνα μὲχρι σο-
 μάχῃ καὶ ἥπατος καὶ σπληνός, καὶ τὴν
 κόπρον ἐπέχεσθαι παντελῶς, ὡς μήτε
 φύσας διεξίνα, ὅτε δὲ πρὸς ἀνάγκην ἐκ-
 κρῖναι, φυσᾶται αὐτὴν εἶναι, καὶ πότε καὶ
 ὑαλώδες ἐκκρίνεσθαι φλέγμα, καὶ τὸ ἕρπον
 πλεῖον καὶ φλεγματώδες ἐκδίδοσθαι. Τοῖς
 δὲ νεφριτικοῖς, τὴν μὲν ὀδύνην κατ' αὐτῶν
 τῶν νεφρῶν ἐσθρέχθαι, βαρεῖαν, δίκην σά-
 λωπος ἐμπεπαρμένα, τὸν δὲ κατευθῦ δι-
 δυμον ὀδυνᾶσθαι, καὶ νάρκη γίνεται μερῶ
 τῶ κατ' ἕξιν, ἐκκρίνει δὲ καὶ αὐτομάτως μὲν
 κατὰ τὸ σπᾶνον, πάντως δὲ ἐπὶ κλύσματι
 τὴν κοιλίαν τὰ δὲ ἕρα ὀλγα καὶ ψαμμῶ-
 δη μᾶλλον ἐκδίδοσθαι καὶ σύφροσθαι τὸν
 ἔρητικὸν πῦρον: ταῦτα τῶν ἐν τοῖς νεφροῖς
 λίθων τεκμήρια. PAVLVVS AEGINETA
 Lib. 3. μ. ε. Commune quid est illis,
 qui colica passione laborant, & illis,

qui colicam habent a lapidibus renum.
 Illud, quod ab initio alvus adstricta sit
 graviterque doleat, adfit appetentiæ
 defectus, sintque tormina ventris, &
 colicis proprium est, sed illis hæc omnia
 fiunt graviora & diuturniora, calculo
 autem laborantibus, minus. Et colicis
 quidem, ad dextram, quæ prope lum-
 bos est, regionem, plus doloris esse, in
 more est, qui sese ad ventriculum us-
 que & hepar & lienem extendat; acce-
 dit, stercus penitus retineri, ut ne flatus
 quidem exeant, aut, si utcumque secedat,
 flatibus mixtum est, aliquando & vitrea
 his pituita excernitur. Ast calculo la-
 borantibus in ipsis renibus, pali instar,
 defixus dolor est & retrotractus dolet
 illius lateris testiculus, & femur stupet,
 alvum autem sponte, sed parum, dejici-
 unt, nec nisi clysinatis usu, urinæ autem
 paucæ & sabulosæ magis excernuntur,
 aliquando & urethra penitus clauditur:
 Hæc sunt calculi renum indicia. Nie-
 ren-Colica von Steinen in denen Nieren.
 Die Colica soll eigentlich ihren Sitz nur
 in dem Colo haben, wenn selbiges von
 scharffen Feuchtigkeiten angefüllet oder ent-
 zündet, oder mit harten Koch und Winden
 beschweret, oder von benachbarter Theile
 Leidenschaften in Mitleidenheit gezogen
 worden. Denn, wenn derer Schmerzen
 Ursache in denen dünnen Eingeweiden sitzt,
 heißt die Kranckheit Ileos oder Chorda-
 plos. Epidemice quandoque grassatur:
 ἐπικρατήσαται κωλικὴ διάθεσις κατὰ λοι-
 μικὴν τινὰ μετάδοσιν. PAVLVVS AEGIN.
 Libr. 3. cap. 43. Colica, populari qua-
 dam inter plures translatione ingrave-
 scens. Herumgehende Colic-Schmer-
 zen, wegen allgemeiner Ursachen.

ΚΩΜΑ, exponitur καταφορὰ a GA-
 LENO in Exegeſi. Κῶμα καὶ κατα-
 φορὰν promiscue usurpare Hippocra-
 tem

tem GALENVS scribit Ἰπποκράτης ἐπι-
τ' αὐτὸν ἀναφέρει ἀμφοτέρας τὰς προση-
γορίας, τὴν τε τῆς καταφορέας, καὶ τὴν κόμα-
τος. Comm. in Prorrh. HIPPOCRA-
TES eodem refert utrasque appellationes & cataphoræ & comatis. Est au-
tem & cataphora & coma HIPPOCRA-
TI duplex, κῶμα βαρὺ ὑπνώδες καὶ δυ-
σέργετον. Coma grave, somnolentum,
ex quo expergefieri ægrotus facile ne-
quit. Aut ἀγρυπνον κῶμα coma vigil
est. Κωματώδες καὶ πάλιν ἀγρυπνοι.
Libr. 3. Epid. Somnolenti semperque
iterum evigilantes. Exponit GALE-
NVS Libr. de Comate, ὅταν ἐγρηγορήσῃ,
ἀνεωγῶσι ὀφθαλμοῖς οἱ κείμενοι μὴ δύ-
νηται, μύσαντες δ' αὐτὰς, ἐλπιδὶ τὴν κοιμη-
θῆναι, διαμένοντι ἐγρηγοροῦτες. Si exper-
gefieri, apertis oculis ægroti non pos-
sunt, sed conniventes illis, spe, se so-
mnum capturos, vigiles manent. Sæpe
dolor dormituros detinet, εἰ δὲ καὶ πό-
νός τις αὐτοῖς παρεῖν, ὡς μὴ εἰς φαντα-
σίην ὑπνεῖ τι ἀφικέσθαι λεπτὴ, γίνεται τοῖς
ἐν κωματώδεσι ὡς ἐν μετρίῳ καθίστασθαι
τῶν τ' ἀκριβοῦς ἐγρηγοροῦτων καὶ τῶν κοι-
μημένων. GALENVS Com. in Libr. 3.
Epidem. Si & dolor quis illis adfue-
rit, ut ne somni quidem speciem te-
neant, qui ita soporosi sunt, his illud ac-
cidit, ut in medio sistantur perfecte vi-
gilantium & dormientium. Κῶμα ἀγρυ-
πνον, μικτὸν ἐκ φρενίτιδος καὶ ληθάργης πά-
θημα. GALEN. de Comate Libr. ubi &
τυφομανίαν vocat. Coma vigil affectus
mixtus ex phrenitide & lethargo. Co-
ma, die Schlassucht ist einerley mit Carus
und Lethargus und Cataphora, es ist
kein wesentlicher Unterschied. Die wa-
chende Schlassucht ist das Unvermögen
zu schlafen, mit Raserey. Κωματώδες
HIPPOCR. Prorrh. I. Veternoli, Kran-
cke die betäubt und schläfrig sind.

ΚΩΝΩΠΙΩΝ ΑΝΑΔΗΓΜΑΤΑ, Pul-
cum morfus. Inducit HIPPOCRATES
in Epidemicis hanc vocem frequenter,
petechias febriles forte, aut quid illis si-
mile, descripturus. Flecke wie Fldh-Bis-
se, oder Petechien.

ΚΩΦΩΣΙΣ, Surditas. Aut primarius
morbus est, aut febrrium symptoma.
Differt gradu. Γίνεται μὲν, διὰ τινὰ χυμῶν
κατὰ τὰς ἀκουστικὰς πόρους σφηνωθέντα, κώ-
φωσις, ἂν ἐχῆσα κακόνδεσ, γίνεται δ' ἐνίο-
τε καὶ τῆς ἀκουστικῆς δυνάμεως νενεκρωμέ-
νης, ἢ ἐν τοῖς ὄξεσιν ἄμα καὶ ταραχώδε-
σιν νοσήμασιν ὁρῶμεν συμπίπτουσαν. GALE-
NVS Comm. 1. in Prorrh. Fit ob
humorem aliquem in meatibus audito-
riis impactum, surditas, nihil maligni
habens, fit autem & quandoque, auditi-
va facultate extincta, qualem in acutis
simul ac turbulentis morbis accidere vi-
demus. Ὀκόσοισι ἂν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι
τὰ ὄτα κωφώθῃ, αἷμα ἐκ ἐνῶν ἐνὲν ἢ κοι-
λῆ ἐκταραχθεῖσα, λύει τὸ νόσημα: HIP-
POCR. Aphor. 4. 59. Vertit CELSVS
L. 2. c. 7. Si in febre aures obtusæ
sunt, si sanguis e naribus fluxit, aut ven-
ter resolutus est, illud malum defluit ex
toto. Δυσημοία, Κωφωσις: Ἄι μὲν ἐκ γε-
νετῆς, ἢ, μετὰ τὴν τεχθῆναι μὲν, χροινιώτα-
τοι δὲ καὶ παντελεῖς συνιστάμενοι κωφώ-
σεις, τῶν ἀνιάτων εἰσὶν, αἱ δὲ μὴ παντελεῖς,
χρένια δὲ καὶ αὐτὰ, τῶν ἀνιάτων ἢ δεινῶς
εἰσὶν δυσιάτων PAVL. AEGIN. L. 3. κγ.
Obauditio, surditas. Quæ a nativita-
te sunt, vel, si post nativitatem eve-
nerunt, diuturnæ & quæ penitus in-
valuerint, surditates, ex morborum
ordine sunt, qui curari nequeunt, quæ
autem absolutæ haud sunt, diuturnæ
tamen, & illæ ex incurabilibus vel cer-
te curatu difficilibus. Εἰς τὸν ἀκουσικὸν
πόρον ἐμπίπτοντα: Sunt quæ auribus il-
labuntur, hinc surditas. Ἐμπίπτει τοῖς
ὡσιν

ὅσιν ἔ μόνον λιθιδία ἀλλὰ καὶ ὑαλὸς καὶ τὰ τῶν κερατίων ὁσάκια: Τυλὸς μὲν ἐν καὶ λιθιδία ἐν τῷ ὀκείῳ μεγέθει φυλάττονται μένοντα, κύαμος δὲ καὶ τὰ τῶν κερατίων ὁσάκια, καὶ ὅσα τριάντα, τῇ φυσικῇ νοτῖα τῶ σώματι ἐκφυσόμενα, μεγέθους ὀδύνας ἐπιφέρει. PAVLVVS AEGINETA Libr. 6. κδ. Incidunt auribus non tantum calculi, sed & vitra & fabæ & ceraforum nuclei, vitrum igitur & lapilli in propria magnitudine manent, fabæ autem & ceraforum ossicula, & si quæ similia, naturali corporis madore inflata, magnos inferunt dolores. Die Taubheit oder schweres Gehör ist entweder die Krankheit selbst von Beschwehungen des Ohres, als Verstopfung des Ohren-Ganges, von dessen Unreinigkeiten, oder, derer Krankheiten Zufall. Κωφασις, ἐν ὀξείῃ καὶ τραχαῖασι, κακόν. HIPPOCR. Coac. Prænot. Surditas, in acutis & tumultuariis febribus, malum. Taubheit in hisigen bößartigen Siebern ist ein schlimmes Zeichen. Ὁσάκιασιν ἐν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τὰ ὄτα κωφωθῆ, αἷμα ἐκ ἐνῶν ἔσει, ἢ καίλη ἐκτραχαῖασι, λύει τὸ νόσημα, HIPPOCR. Aph. 4. 60. Quibus in febre aures obsurduerint, his sanguis e naribus effluens, aut alvus exturbata, morbum solvit. Betaubtes Gehör zugleich mit Nasen-Bluten oder Durchfall ist gut.

Λ.

ΛΑΓΟΦΘΑΛΜΟΣ, καλεῖσι τὸς τὸ αἶμα βλέφαρον ἀνεσπᾶσμενοι ἔχοντας, τῆτο δὲ γίνεται πᾶσι ἢ φυσικῶς, ἢ ἐξ ἄλλης τραύματι ἀφῶς γεγεννημένης PAVL. AEGINETA Libr. 6. 1. Leporinum oculum habere dicuntur, quibus superior palpebra sursum adducta est, fit autem hic morbus, aut mala conformatione & natura, aut ex cicatrice vulneris male consolidata. Offenés Auge, wel-

ches sich nicht schliessen kan, wegen Kütze des obern Augen-Vledes.

AEIENTEPIA, Ταχῆα διεξόδος ἐστὶ τῶν ἐσθιομένων τε καὶ πινομένων, τοιούτων ὑποχωρήντων, ὅποια κατεπέδη: Στέρησις πέψως, ἔτε κατὰ χροίαν, ἔτε κατὰ σύστασιν ἢ ὁσμὴν ἢ ὄσας ἠντινῶν ποιότητα γενομένης ἐν τῇ γαστρὶ μεταβολῆς τῶν σιτίων; Ἄνόμοιασθαι διὰ τὸ λειότητα γεγονέναι τῆς ἐίδος ἐπιφανείας τῶν ἐντέρων, δι ἣν ἐκεῖ ἀναλαμβάνεται τῶν ἐμπεριεχόντων ἐν αὐτοῖς. GALEN. Comm. Libr. 6. Aphor. 1. Celer transitus ciborum, & potuum, dum eā ita ano exeunt, uti devorata fuerunt. Privatio coctionis, nulla, nec quoad colorem nec quoad consistentiam, nec odorem, nec in universum quamcunque demum qualitatem, in ventre, mutatione alimentorum facta. Dictus autem morbus abinde est, quod facta sit levitas interioris superficiei intestinorum, secundum quam non retinent, quæ intus in illis continentur. Causam adjicit Comm. ad Aph. 22. Libr. 3. Ἀμετάβλητῶν σιτίων διαχώρησις, ἦτοι δι' ἐκκωσιν ἐπιπολῆς, κατὰ γὰρ τὴν γαστέρα ἢ κατὰ τὰ ἐντερα συνισαμένην, τοιάυτην, διὰ περ καὶ ἐπὶ τῶν παιδίων αἱ ἀφθαὶ καλεῖσθαι, ἢ δι' ἀρρωστίαν τῆς κατεκτικῆς δυνάμεως. Immutata alimentorum dejectio, aut propter exulcerationem superficiei ventriculi & intestinorum factam, ejusmodi, quales sunt infantium aphthæ dictæ, aut propter facultatis retentricis infirmitatem. Ἐπὶ δυσεντερῇ λειεντερῇ ἐπιγιγνεται. HIPPOCR. Aphor. 7. 76. A dysenteria, intestinorum levitas supervenit. Coeliaca passio idem est ac Leienteria: Differentiam tamen aliquam sistit PAVLVVS. Διττῆς ὑπαρχούσης τῆς λειεντερίας, τῆς μὲν δι' ἐπιπολῆαν ἐκκωσιν τῶν ἐντέρων, κατὰ τινὰς δὲ καὶ δι' ἐλῆν, ἐκ δυσεντερίας τὰ πολλὰ ἢ ἐξ ἐντέρων ζευματισμῶν, τῆς